ЭРТАГА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

ҲАММА САЙЛОВГА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21 ЙИЛ ЧИҚИШИ. № 117 (5210). | 15 июнь, 1974 йил ● ШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

16 июнь, якшанба куни тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов бўлади. Совет кишилари мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги шу муҳим воқеани меҳнат ғайратлари жўш урган ва сиёсий активликлари ошган бир вазиятда катта умумхалқ байрами сифатида кутиб олмоқдалар.

Сайлов кампаниясининг бутун бориши совет халқи Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг коммунистик қурилиш планларини амалга ошириш, муҳим халқаро проблемаларни изчиллик билан ҳал этиш борасида собит қадам ва самарали фаолиятини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларидан яққол далолат беради.

14 июнда Москвада Союзлар уйида марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлиб, унда сайловга тайёргарлик ва сайлов комиссияларининг овоз беришни ўтказишга тайёрлиги поёнига етганлиги тўғрисида комиссия раиси П. Н. Федосеев доклад қилди. Ушбу масалани муҳокама қилишда комиссия аъзолари Н. Алимбеков, В. Ажасатиани, А. А. Епишев, В. И. Прохоров, А. А. Янкаускас, РСФСР Олий Совети Президиумининг секретари Х. П. Нешков қатнашдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Комиссия алоқа органлари овоз беришнинг бориши ва сайлов якунлари тўғрисида маълумотларни қабул қилиш ва юбориб туришга тайёрлиги тўғрисида СССР Алоқа министри Н. Д. Псурцев ахборотини тинглади.

Марказий сайлов комиссиясининг секретари И. В. Капитонов СССР Олий Советига сайлов натижалари тўғрисидаги маълумотларни матбуотда эълон қилиш тартиби тўғрисида ахборот берди.

Комиссия мажлисида сайлов кампанияси бошланганидан бери ўтган вақт ичида жамоат ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатларининг Советлари, республикалар, автоном областлар ва миллий округларнинг сайлов комиссиялари, округ ва участка комиссиялари катта иш қилганликлари таъкидлаб ўтилди. Сайловга тайёргарлик билан боғлиқ ҳамма тадбирлар ўз вақтида СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга тўла мувофиқ ўтказилган. Сайлов комиссиялари ҳамма ерда овоз беришни ўтказишга тайёрлаб қўйилган.

Марказий сайлов комиссияси совет кишилари 1974 йилнинг 16 июнида СССР Олий Советига сайловда актив қатнашиб, жонажон Коммунистик партия теварагида монолит бирлиги ва жипслигини, улуғ социалистик ватанимиз қудратини янада мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам курашга аҳд қилганликларини яна бир марта намойиш этадилар.

Комиссия кўриб чиқилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди. Комиссия мажлисида СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи РСФСР сайлов комиссиясининг раиси А. В. Викторов, СССР Йўллар министри Б. П. Бешчев, «Известия» газетасининг бош редактори Л. Н. Толкунов, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбар ходимлари, совет жамоатчилиги, матбуот, радио, телевидение ходимлари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ҲАММА НАРСА ХАЛҚНИНГ БАХТ-САОДАТИ УЧУН, СОВЕТ КИШИСИ УЧУН

Сайловчиларнинг Л. И. БРЕЖНЕВ билан учрашуви

Бизнинг мамлакатимиз СССР Олий Советига сайлов кунини меҳнатда шонли ғалабалар билан, экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Ишчилар синфи, колхозчи, деҳқонлар, зиёлилар, бутун совет халқи КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга, СССР гражданларига Мурожаатини баланд руҳ билан жанговар ҳаракат программаси сифатида қабул қилдилар. Партиянинг Мурожаати омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратининг қудратли тўлқинини вужудга келтирди. Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини, мамлакатимизда коммунистик қурилиш планларини бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасини янада кучайтириб юборди.

Бўлиб ўтган сайловолди йиғилишлари партия билан халқнинг мустаҳкам бирлигини янада зўр куч билан намойиш қилди, совет кишилари Коммунистик партиянинг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг доно ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан маъқуллаётганлигини ва қизғин қўллаб-қувватлаётганлигини яна ва яна бир марта кўрсатди.

«КПССнинг халқ манфаатларидан бўлак манфаатлари йўқ, меҳнаткашларнинг бахт-саодати ва фаровонлигидан бўлак мақсади йўқ. Совет кишилари ўз партиясига ишонадилар партия ҳам шу ишончга муносиб бўлиш учун ҳамма ишни қилаяпти», дейилади КПСС Марказий Комитети Мурожаатида.

Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Бауман сайлов округининг сайловчилари 14 июнь куни Москвада Кремлнинг съездлар саройида сайлов олди йиғилишига тўпландилар. Йиғилиш СССР Олий Совети депутатлигига номзод, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев билан учрашувга бағишланган эди.

Йиғилиш иштирокчилари Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, В. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Ишлаб чиқариш илғорлари, Москва пойтахтининг Бауман ва Сокольники районлари партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари улар билан бирга президиумга чиқдилар.

Сайлов олди йиғилишини КПСС Бауман район комитетининг биринчи секретари В. Н. Макеев очди.

Пойтахтнинг Бауман ва Сокольники районлари меҳнаткашлари учун, барча москваликлар учун бугунги кун қувончли, шоду-хуррам кундир, деди у. Биз ССР Иттифоқи Олий Совети депутатлигига ўз номзодимиз — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев билан учрашяпмиз.

Совет кишилари депутатларни халқ манфаатларини ифода қилувчи ваколатли мўътабар намояндалари деб биладилар, деди нотиқ. Шунинг учун ҳам улар давлат ҳокимияти органларига энг яхши кишиларни, Ватанимизга, совет халқига, коммунистик идеалларга ўзининг чексиз садоқатини фидокорона меҳнати билан, самарали ижтимоий фаолияти билан амалда исбот қилган, шу идеалларни амалга ошириш учун тинмай курашишга тайёр бўлиб турган кишиларни сайлайдилар.

Барча совет халқи сингари москваликлар ҳам СССР Олий Совети депутатлигига биринчи номзод қилиб КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневни кўрсатдилар.

Меҳнаткашлар КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоларини ва Сиёсий Бюро аъзолигига кандидатларни, КПСС Марказий Комитети секретарларини Совет ҳокимияти Олий органи депутатлигига баланд руҳ билан номзод қилиб кўрсатдилар. Ишчилар синфининг, колхозчи-деҳқонларнинг, совет зиёлиларининг, Совет Армияси ва флоти жангчиларининг энг яхши намояндаларини ҳам депутатликка номзод қилиб кўрсатилди.

Нотиқ Бауман сайлов округидан мамлакатнинг олий қонун чиқарувчи органи депутатлигига рўйхатга олишга розилик берганлиги учун Л. И. Брежневга барча сайловчилар номидан самимий ташаккур изҳор қилди.

Биз, деди нотиқ сўзини давом эттириб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневни Коммунистик партия ва Совет давлатининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби сифатида яхши биламиз. Коммунизмни муваффақият билан қураётган мамлакатимизнинг эришган ютуқларида Леонид Ильич Брежневни роли жуда катта.

Л. И. Брежнев Совет жамияти тарихий тараққиётининг боришини олдиндан кўриш, партия билан халқ олдида турган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий проблемаларни ҳал этишга чинакам илмий ёндошиш, энг асосий вазифаларни белгилаб олиш, диққат эътиборни ҳал этилмаган проблемаларга сафарбар этиш, олдимизга қўйилган мақсадларга эришиш учун самарали воситаларни қидириб топиш маҳоратига эгадир. Л. И. Брежневнинг докладлари, нутқлари ва мақолаларида коммунистик қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасида партия тўплаган тажриба жамланган, илмий коммунизм назарияси масалалари ишлаб чиқилган, ривожланган социалистик жамият шароитида ташкилий-партиявий ва идеология иши практикаси умумлаштирилган. Бу нутқлар ва мақолалар марксча-ленинча назарияни ижодий ривожлантириш намунасидир.

Бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий Бюроси коммунистик қурилишнинг янги босқичига мувофиқ бўлган тобора мураккаб вазифаларни илгари сурмоқда ва ҳал этмоқда. Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумидаги нутқи бунинг ёрқин мисолидир. Партия иқтисодий сиёсатининг Л. И. Брежнев ишлаб чиққан энг муҳим проблемалари коммунистик қурилишнинг назарияси ва практикасига қўшилган жуда катта ҳиссадир.

Партияда ва мамлакатда вужудга келтирилган осойишта ишчанлик муҳити кадрларга ҳурмат билан муносабат. Уларга нисбатан талабчанлик билан боғлаб олиб борилаётганлиги, деб таъкидлади В. Н. Макеев, коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришга ёрдам бермоқда. Мана шуларнинг ҳаммасини биз ишда ленинча услуб деб атаймиз. Худди мана шундай услуб Леонид Ильич Брежневнинг кўп қиррали жўшқин фаолияти учун характерлидир.

Бизнинг партиямиз, халқимиз ўртоқ Брежневни омма билан чамбарчас боғланган, омманинг тажрибаси ва билимига таянувчи, кишиларни бирлаштириш, уларнинг куч-ғайратини навбатдаги вазифаларни ҳал этишга йўналтиришдек қимматли маҳоратга эга бўлган талабчан раҳбар, меҳрибон мураббий, сезгир инсон деб билади.

Л. И. Брежнев халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатида, қардош социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигида жуда катта обрўйга эга, деб таъкидлади нотиқ. Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг учрашувлари ва кенгашларида унинг сўзлаган нутқлари, назарий ва амалий фаолияти жаҳон коммунистик ҳаракатини жипслаштириш учун, социалистик ҳамдўстликни янада мустаҳкамлаш учун курашда муҳим принципиал роль ўйнайди.

КПССнинг XXIV съездидан кейин ўтган давр халқаро ҳаётнинг мураккаб муҳим проблемаларини изчиллик билан, синфий позицияда туриб ҳал этаётган совет ташқи сиёсатининг катта-катта муваффақиятларга эришуви билан нишонланади. «Совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш сари, ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини барқарор қилиш сари бурилиш давом этмоқда. Ялпи тинчликни сақлаб қолиш истиқболлари тобора яққолроқ бўлиб қолмоқда. Экономика, фан, техника, маданият соҳасида узоқ муддатга мўлжалланган ўзаро манфаатли халқаро ҳамкорликнинг пойдевори яратилмоқда.

Халқаро муносабатларда бир-бирига ишонч ва ўзаро ҳурмат муҳитини яратишда КПСС Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий Бюросининг, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программасини, тинчлик ва халқлар дўстлиги ленинчи программасини, инсониятни янги қирғинчилик уруши хавфидан халос қилиш программасини ғоят донолик, ғайрат ва сабот билан амалга ошираётганлиги жуда катта аҳамиятга эга бўлмоқда.

Нотиқ сайловчиларнинг фикри-зикрини ифодалаб, барча совет кишилари сингари москваликлар ҳам тинчлик учун, бутун инсониятнинг порлоқ келажаги учун атоқли курашчи Л. И. Брежневга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилганлигини зўр мамнуният билан ғоят маъқуллаб кутиб олдилар, деди.

Бауман сайлов округининг меҳнаткашлари, деди В. Н. Макеев, бўлажак сайловни баланд сиёсий руҳ билан ва меҳнатда ғайрат-шижоат билан кутиб олмоқда. Беш йилликнинг тўртинчи белгиловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олди. Москваликлар меҳнатда ташаббускорлик кўрсатиб, зарбдорларча иш билан Ватанимиз куч-қудратини мустаҳкамлашга аҳд қилиб, шу билан партиямизнинг ленинча йўлини тўла якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликлари ва маъқуллаётганликларини ёрқин намойиш қилмоқдалар.

Москваликлар халқимиз тўғрисида, аҳолининг турмуши ва маишати тўғрисида партия Марказий Комитетининг доимо меҳрибонлик қилаётганлигини сезиб турибдилар, деб давом қилди нотиқ. Пойтахт бизнинг кўз ўнгимизда ўз қиёфасини ўзгартирмоқда, меҳнаткашларнинг моддий турмуши ва маданий савияси ўсмоқда. Бауман округи аҳолиси ўртасидан шу йиллар мобайнида 60 мингдан ортиқ киши янги уйларга кўчиб чиқди. Ўнлаб мактаблар, касалхоналар, болалар муассасалари, савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналари қурилди. Мана шу муваффақиятларнинг ҳаммасини биз, КПСС Марказий Комитети билан ҳукуматнинг доимий эътибори натижаси деб биламиз. Бу ишларда бизнинг депутатимиз Леонид Ильич Брежневнинг шахсан хизмати жуда катта.

Нотиқ ишонч билдириб айтдики, 16 июнда барча сайловчилар Леонид Ильич Брежнев учун, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз берадилар, шу куни совет кишилари ўзининг мустаҳкам бирлигини жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагида маҳкам жипслашганлигини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатади.

В. Н. Макеев Бауман сайлов округининг барча сайловчилари номидан, барча москваликлар номидан Л. И. Брежневга партия Марказий Комитети Бош секретари лавозимида бундан буён ҳам самарали ишлашини, сиҳат-саломат бўлишини ва коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда, социалистик ҳамдўстликни, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатини янада жипслаштиришда, тинчлик ва халқлар бахт-саодати учун курашда янги катта муваффақиятларга эришувини тилади.

АТЭ-2 заводининг ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори ишончли вакил А. Н. Афанасьев йиғилиш аҳлига Леонид Ильич Брежневнинг партия, давлат ва жамоат фаолияти тўғрисида батафсил гапириб берди.

Мен, номзоднинг ишончли вакили сифатида шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиманки, совет халқи Леонид Ильич Брежневни партия қарорларини ва улуғ Ленин васиятларини амалга ошириш учун изчил ва матонатли курашчи деб биладилар. Л. И. Брежневнинг ҳаёт йўли партияга ва халққа хизмат қилишнинг ёрқин намунасидир, деди А. Н. Афанасьев.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Бош секретари лавозимида ишлаб, ленинчи Марказий Комитет теварагига жипслашган қарийб ўн беш миллионли Коммунистлар партиясининг талантли раҳбари эканлигини кўрсатди.

Л. И. Брежнев коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини амалга ошириш, партиянинг ленинча ички ва ташқи сиёсат йўлини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш соҳасида жуда катта иш олиб бормоқда. У партия олдида, халқ олдида юксак масъулият намунасини кўрсатмоқда. У ғоят буюк ташкилотчилик қобилиятига, жамиятимиз тараққиёти проблемаларини ҳал этишга чуқур илмий ёндошиш, совет кишиларининг ҳаётини билиш, партиявий принципиаллик ва талабчанлик, халқ бахт-саодати тўғрисида тинмай меҳрибонлик қилиш фазилатларига эгадир.

Биз истиқболимизга комил ишонч билан қараймиз, деди А. Н. Афанасьев, биз партиямиз, унинг марказий Комитети ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюро Совет давлати экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришнинг туб масалаларини дадиллик билан ва ижодий ишлаб чиқаётганлигини кўриб турибмиз.

Мен, деди А. Н. Афанасьев Бауман сайлов округининг барча сайловчиларини 16 июнда бўлажак сайловда СССР Олий Совети депутатлигига муносиб номзод — Леонид Ильич Брежнев учун овоз беришга чақирди. Номзодимиз ўртоқ Л. И. Брежнев учун, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз бериб, биз жонажон Коммунистик партиямизнинг ленинча сиёсати учун, КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун овоз берган бўламиз.

Шундан кейин Бауман номидаги Москва олий техника билим юртининг ректори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. А. Николаев, «Большевичка» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчиси В. С. Гриднева, Главмосстройга қарашли «Мосэлектромонтаж-2» трести комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, ВЛКСМ XVII съездининг делегати Н. Н. Селезнев, Сокольники районидаги 366-мактаб директори, рус тили ва адабиёти муаллимаси Т. П. Зайцева сўзга чиқдилар.

Нотиқлар ўз сўзларида СССР Олий Советига бўлажак сайлов совет халқининг Коммунистик партияга, унинг ленинчи Марказий Комитетига чексиз садоқатининг янги ёрқин намойиши бўлади, деб таъкидладилар. Нотиқлар қатъий ишонч билдириб айтдиларки, Бауман сайлов округининг барча сайловчилари 16 июнь куни коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз берадилар. Бу блокнинг мустаҳкамлигини замон ва ҳаётнинг ўзи исбот этган.

Ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади. Йиғилиш иштирокчилари уни ўринларидан туриб давомли, гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Ҳурматли ўртоқлар!

Азиз москваликлар!

Сайлов олди кампанияси пировардига етай деб қолди. Миллион-миллион сайловчилар ўз номзодлари билан учрашдилар улар билан одамларни қувонтираётган ва ташвишлантираётган масалалар тўғрисида гаплашдилар. Бу учрашувлар партия билан халқ метиндек бирлигининг, жамиятимиздаги барча синфлар ва социал группалар, улуғ мамлакатимизда яшовчи ҳамма миллатлар ва элатлар бирлигининг қудратли намойишга айланди. Бу кишига илҳом беради, ўртоқлар, бу коммунизм қурилишининг белгиланган марралари йўлида янги-янги ғалабаларга ишонч бахш этади.

Совет Иттифоқи Олий Совети депутатлигига менинг номзодимни кўрсатганлигингиз учун сизларга, пойтахтнинг Бауман ва Сокольники районлари барча меҳнаткашларига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдиришга ижозат бергайсизлар.

Сирасини айтсам, бунга ўрганиш, нутқ сўзлаш арафасида кишини чўлғаб оладиган ҳаяжонни бартараф қилиш амри маҳол. Масъулият туйғуси билдирилган ишонч учун, кўрсатилган шараф учун чуқур, астойдил миннатдорчилик туйғуси кишини шундай ҳаяжонга солади.

Бу ерда менинг шаънимга кўпгина яхши сўзлар айтилди. Келинглар, даставвал шу сўзларни мени ўстириб, тарбиялаган ва 45 йилдан бери мени бағрига олиб турган Коммунистик партияга, айтилган сўзлар деб, мамлакатни Ленин йўлидан коммунизм сари бошлаб бораётган партия Марказий Комитетига айтилган сўзлар деб ҳисоблайлик.

Қадимий, яхши анъанага кўра, биздаги сайлов олди учрашувлари амалий характерда ўтади. Шу учрашувларда ҳамиша сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида, партия сайлов арафасида эълон қилган сиёсий платформанинг мазмуни тўғрисида жиддий гаплашиб олинади.

Аввалги сайлов арафасида КПСС Марказий Комитети совет халқига мурожаат қилиб, партия коммунизмнинг бундан буёнги ғалабалари йўлида, ер юзида тинчлик йўлида, ҳар бир совет оиласининг ҳаётини яхшилаш йўлида, ҳар бир совет кишисининг бахт-саодати йўлида Ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш учун кураш олиб боради, деб таъкидлаган эди.

Ҳа, ўртоқлар, ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун, халқнинг бахт-саодати учун. Шу қисқа оддий сўзларда жуда чуқур маъно ва Коммунистлар партияси фаолиятининг мақсади ифодаланган.

К. Маркс билан Ф. Энгельс шу улуғ мақсадни кўзлаб, илмий коммунизмга ва инсонни жабр-зулмнинг ҳамма формаларидан озод қилиши лозим бўлган қудратли сиёсий ҳаракатга асос солдилар. Шу улуғ мақсадни кўзлаб В. И. Ленин большевиклар партиясини барпо этиб, чиниқтирди, Россия пролетариати шу партия раҳбарлигида зафарли социалистик революцияни амалга оширди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидан бошлаб, партия, давлат меҳнаткаш инсоннинг аҳволини яхшилаш учун ўша пайтда мавжуд бўлган ҳамма имкониятлардан фойдаланишга интилдилар. Аммо мамлакатимизда социализмни қарор топтириш қийин бўлди. Биз узоқ вақтгача омон қолиш учун, мушкул аҳволдан қутулиш учун курашдик. Биз асрий қолоқликни бартараф этишимизга, йирик индустрияни барпо этишимизга, миллион-миллион кишиларнинг саводини чиқаришимизга, мутахассис кадрларни вояга етказишимизга тўғри келди. Биз жуда машаққатли урушни бошдан кечиришимизга ҳамда минглаб шаҳар ва қишлоқларни, завод ва фабрикаларни вайроналардан тиклаб олишимизга тўғри келди.

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Юрий Владимирович АНДРОПОВга

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизни, Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбобини олтмиш ёшга тўлган кунингизда қизғин табриклайдилар.

Азиз Юрий Владимирович, Сизга бутун қалбимиздан узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва партиямиз билан совет халқининг бахт-саодати йўлида самарали ишлашингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ | СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ю. В. АНДРОПОВГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат ҳавфсизлиги комитетининг раиси ўртоқ Юрий Владимирович **Андроповга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Урок ва Болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 йил 14 июнь.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПИЛЛА ТОПШИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 14 ИЮНГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент хисобида — биринчи стун — бир кунлик ўсиш, иккинчи стун — мавсум бошидан бери).

Оржоникидзе	0,1	118,5
Оққўрғон	0,1	116,3
Бўка	—	109,2
Ўрта Чирчиқ	—	108,1
Калинин	—	105,0
Пискент	—	102,6
Қуйи Чирчиқ	—	102,5
Янгийўл	0,1	102,4
Чиноз	—	101,8
Бўстонлиқ	0,5	101,8
Оҳангарон	0,3	101,6
Бекобод	0,2	99,4
Юқори Чирчиқ	3,0	97,9
Область бўйича	0,4	105,1

ҒЎЗА ГУЛЛАДИ

БЎКА. (Телефон орқали). «Коммунизм» колхозининг Холдор Турғунов бошлиқ бригада аъзолари чигитни эрта экиб, унинг бир текис униб чиқишини таъминладилар ва дастлабки кунларданоқ ғўза парваришини қизғин бошлаб юбордилар. Шу кунга қадар 124 гектар ердаги ғўзага уч марта комплекс ишлов берилди. Яхши озиқлантирилган ва қондириб суғорилган ғўзалар ҳозир текис гуллай бошлади.

Бригада аъзолари бу йил — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган йилда ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. Бригада аъзоларининг бутун диққат-эътибори ана шу мажбуриятни муддатидан илгари ошириб бажаришга қаратилган.

Бригада сувчилари шу кунларда айниқса катта масъулият билан меҳнат қилмоқдалар. Бригаданинг кўпчилик майдонлари ҳозир иккинчи сувдан чиқарилди. Яхши парвариш қилинган ғўзалар тез ўсиб, ҳосилга кира бошлади.

ҲАММА НАРСА ХАЛҚНИНГ БАХТ-САОДАТИ УЧУН, СОВЕТ КИШИСИ УЧУН

(Боши 1-бетда).

Энг асосий ютуғимиз бўлган социализмни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун биринчи сафларда борган ва кўп нарсани қурбон берган коммунистлар билан партиясизларнинг, ишчилар билан деҳқонларнинг, барча кишиларнинг меҳнати ва сабр-матонати, фидокорлиги ва ғайрат шижоати бениҳоя зўр ҳурматга лойиқдир. Ўша йиллар аллақачон афсонага айланиб қолган. Бироқ, ўзгаришлар кўламини тўлиқроқ, равшанроқ тасаввур этмоқ учун ўша йилларни эслаш муҳимдир.

Ҳозирги вазият бошқача. Мамлакатимизда миллион-миллион кишиларнинг саботли, қаҳрамонона меҳнати билан ривожланган етук социалистик жамият барпо этилган. Ҳозир ҳам биз мамлакатнинг иқтисодий потенциалини жадал ривожлантиришга, унинг мудофаа қобилиятини таъминлашга катта маблағ сарфлашимизга тўғри келмоқда, албатта. Аммо ресурсларимиз бекиёс кўпайиб кетди, бу эса ўзимиз ҳамиша интилиб келган мақсадга эришиш: совет кишиларининг фаровонлигини оширишни партия амалий фаолиятининг марказига қўйиш имконини беради.

Аввалги сайлов икки бешйиллик — саккизинчи ва тўққизинчи беш йилликлар оралиғида, партия, бутун совет халқи КПСС XXIV съездига тайёргарлик кўраётган бир вазиятда ўтган эди. Социалистик ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ривожлантириш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча оширишни съезд беш йилликнинг бош вазифаси қилиб қўйди.

Биз 1970 йил июнидан бери қилинган иш тўғрисида ҳисоб берар эканмиз, айни вақтда съезд қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ҳам ҳисоб берамиз. Халқ хўжалигининг аҳволи тўғрисидаги конкрет маълумотлар сизларга маълум. Бу маълумотлар КПСС Марказий Комитетининг сайловчиларга Мурожаатида айтиб ўтилган. Партия ва давлат раҳбар арбобларининг мендан аввал сўзлаган сайлов олди нутқларида ривожланишимизнинг кўпгина масалалари ёритиб берилди.

Сиёсий бюродаги ва Марказий Комитетдаги ўртоқларимнинг баҳолари ва фикр-мулоҳазаларига қўшилган ҳолда ишнинг асосий, принципиал жиҳатини таъкидлаб ўтмоқчиман: меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш юзасидан съезд эълон қилган йўл конкрет, яққол кўриниб турган ишларда мужассамлашмоқда.

Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида халқ турмуш даражасини ошириш соҳасидаги янги тадбирларнинг ўзига давлат аввалги беш йилликдагига қараганда бир ярим баравар кўп маблағ сарфлайди. Бу эса ўқитувчилар ва врачларнинг, темирйўл транспорти ходимлари ва қишлоқ механизаторларининг, студентлар, пенсионерларнинг ва аҳоли бошқа группаларининг турмуш даражасига сезиларли таъсир ўтказади. Шу давр ичида жами 47 миллион ишчи ва хизматчининг иш ҳақи оширилади. Пенсиялар, стипендиялар, нафақалар ва бошқа тўловларнинг кўпайиши ҳисобига 30 миллион кишининг даромадлари ортади. Уй-жой шароитларини яхшилаш учун кўп иш қилинди. Тўрт йил мобайнида 45 миллиондан ортиқ киши янги уйларга кўчиб чиқди — бизнинг кўламларимиз ана шундай бўлиб қолди.

Илгари қишлоқ хўжалигининг орқада қолаётганлиги халқ турмушини яхшилаш имкониятларини анча чеклаб қўйган эди, энди қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда жуда катта ўзгаришлар содир бўлмоқда.

Партия шундай омилларни топиб, ишга солишга муваффақ бўлдики, буларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб, экономиканинг бу муҳим тармоғини барқарор ривожлантиришни таъминламоқда. Унинг ривожини рағбатлантирувчи иқтисодий шарт-шароитлар яратилди. Комплекс механизация, электрлаштириш ва химиялаштириш ишлари олиб борилмоқда; кенг миқёсда ерлар мелиорация қилинмоқда. Ҳозир қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялаш соҳасида катта иш қизитиб юборилди. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнатчиларининг ҳозирги замон фани ва техникаси ютуқларидан самарали фойдаланишларига имкон бермоқда.

Партия мамлакатнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла-тўкис қондириш учун қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш йўлини қатъият ва изчиллик билан ўтказа боришини яна бир карра таъкидламоқчиман.

XXIV съезд халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш билан шу молларга бўлган талаб ўртасида муайян тафовут борлигига эътиборни қаратди. Кейинги йилларда бу тафовут камайтирилди. Саноат кенг истеъмол қилинадиган кўпгина молларни, шу жумладан рўзғор техникаси, мебель, енгил автомобиллар ва узоқ муддат фойдаланиладиган бошқа буюмлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтирди ва уларнинг сифатини яхшилади.

Мамлакатнинг иқтисодий ва илмий-техникавий потенциали муттасил ўсиб бораётганлиги туфайли бунга эришилмоқда. Биз халқ хўжалигини ривожлантиришдаги катта-катта муваффақиятлар билан фахрланишга ҳақлимиз. Минглаб янги корхоналар, агро-саноат комплекслари ишга туширилди. Бир қанча янги электр станциялар, жумладан Красноярск ГЭСи, янги иссиқлик ва атом станциялари сингари улкан нурхоналар ишга туширилганлиги ўзларингизга маълум. Фан-техника тараққиёти туфайли юзага келган бир қанча мутлақо янги ишлаб чиқаришлар барпо этилди.

Аммо партия эришилган натижа билан ҳеч қачон қаноатланиб қолмайди. У коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг бутун диққат-эътибори ва куч-ғайратини ҳал этилмаган проблемаларга ҳамиша қарата беради. КПСС Марказий Комитетининг пленумлари, шу жумладан сўнгги, 1973 йил Декабрь Пленуми ҳам масалага худди шундай ёндошди.

Пленум беш йилликнинг учинчи йилида экономиканинг ҳамма тармоқларида катта муваффақиятларига эришилганлигини қайд қилиш билан бирга бутун диққат-эътиборни «танг жойларга», мавжуд резервлардан янада тўлароқ фойдаланиш зарурлигига қаратди. Бу гап, жумладан, озиқ-овқат, енгил саноатга ва «Б» группасининг бошқа тармоқларига тааллуқлидир, бу тармоқларнинг ўсиш суръатлари ҳозирча бизни қаноатлантирмаётир.

Пленумда 1974 ва 1975 йилларнинг топшириқлари анча мураккаб эканлиги, аммо улар бажарилиши лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Бунинг йўли — ҳамма кучларни сафарбар этишдан, хўжаликка раҳбарликни яхшилашдан, серунум меҳнат қилишдан, интизом ва уюшқоқликни оширишдан иборат. Биронта иш куни ҳам, бирор иш соати ҳам зое кетмаслиги лозим.

Декабрь Пленумининг қарорларини партия билан халқ бажонидил маъқуллаб кутиб олганликлари ва қўллаб-қувватлаганликларини Марказий Комитет мамнуният билан қайд қилади. Бутун мамлакатда социалистик мусобақанинг янги тўлқини мавж урди. 1974 йилда пландан ташқари 5 миллиард сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқариш мажбурияти олинди. Орадан беш ой ўтиши биланоқ, саноатимиз 3 миллиард сўмликдан кўпроқ пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқарди. Халқимизнинг зарбодр меҳнати деб шуни айтадилар.

Энди 1974 йилни ва умуман беш йилликни муносиб равишда тугаллаш вазифаси олдимизда турибди. Азиз москваликлар, сизлар билан биргаликда, бутун совет халқи билан биргаликда биз бу вазифани уддалай оламиз ва албатта уддалаймиз, деб қаттиқ ишонч билдиришга ижозат бергайсизлар.

Ўртоқлар! Партия жамиятни ривожлантириш йўлларини белгилаганида шу куннинг талаб ва эҳтиёжларига ҳам, шунингдек анча олисдаги мақсадларни ҳисобга олишга, биз мамлакатимизни аср охирида қандай қиёфада кўрмоқчи эканлигимизга ҳам асосланади.

Ҳар бир беш йиллик — жамиятимизни ривожлантиришдаги сезиларли одимдир. Аммо ўнинчи, таъбир жоиз бўлса, юбилей беш йиллиги алоҳида ўрин олади. Бунда планлаштирилаётган ва табиий равишда анча юқори бўладиган зафарларнинг кўламинигина назарда тутаётганимиз йўқ. Шуниси ҳам борки, партия XXIV съездининг йўл-йўриқларига мувофиқ янги беш йиллик план халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976—1990 йилларга мўлжалланган бош перспективаси билан бирга тайёрланмоқда ва унинг таркибий қисми бўлиб қолади. Бунинг маъноси шуки, КПССнинг навбатдаги XXV съезди ва янги чақириқ СССР Олий Совети шунчаки галдаги беш йиллик планни эмас, балки коммунистик қурилиш йўлидаги муҳим босқичлар бўлиб қоладиган ва чинакам программавий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатларни муҳокама қилиб, қабул этадилар.

Бу планлар иш жараёнида бўлган ҳозирги пайтда миллий даромадни, маҳсулотнинг у ёки бу турларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришга доир конкрет рақамларни айтиш ҳозирча жоиз эмас. Модомики бу планлар партия сиёсатининг, партия қарорларининг мустаҳкам негизида тузилаётган экан, уларнинг йўналиши қандайлиги мутлақо равшан. Бу ҳақда жуда аниқ-равшан гапириш мумкин.

Мамлакат хўжалигини ривожлантиришнинг узоқ муддатли йўли меҳнаткашлар фаровонлигини янада анча ошириш сиёсати билан белгиланишини партия XXIV съезди таъкидлаб ўтди. Партия Марказий Комитети номидан сизларни ва сизлар орқали барча совет кишиларини ишонтириб айта оламанки, ўртоқлар, партиянинг бу принципиал йўл-йўриғи қатъият билан давом эттирила беради.

Перспектив планларга коммунистик қурилишнинг кўпгина йирик проблемаларини ҳал этиш негиз қилиб олинади, бу эса коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлида анча олға силжиш ва халқ турмушини сифат жиҳатидан янги поғонага кўтариш имконини беради.

Бунда гап ишлаб чиқарувчи кучларни ҳар томонлама ривожлантириш тўғрисида, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва шу асосда бутун экономиканинг самарадорлигини ошириш ҳақида бораётир. Янги жуда катта халқ хўжалик комплексларини барпо этиш ишлари кучайтириб юборилади.

Биз ҳозирнинг ўзидаёқ шу йўлдан бормоқдамиз. Ғарбий Сибирдаги жуда бой нефть ва газ конлари ўзлаштирилмоқда. Камада автомобиль гиганти қурилмоқда. Байкал-Амур магистралини ётқизишга киришилди. Байкал ортидаги ва Узоқ Шарқдаги жуда катта районлар шу магистрал туфайли обод этилади. Россия қора тупроқли бўлмаган зонаси экономикасини юксалтириш келгуси беш йилликларнинг катта иши бўлади, бу зонада салкам 60 миллион киши яшайди. Комил ишонч билан айтиш мумкинки, бундай кўламдаги қайта ўзгартишлар тарихда мисли кўрилмаган,—ҳали мен бу ўзгартишларнинг баъзиларинигина тилга олдим. Бу ўзгартишлар ватанимиз қиёфасини кўп жиҳатдан ўзгартириши ва бойитиши лозим.

Халқ хўжалигининг тез ўсиши энг муҳим социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш учун янги имкониятларни яратиб беради.

Келажакдаги уч беш йиллик давомида, биз юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотларининг, халқ истеъмол молларининг тўла мўл-кўлчилигига, маиший хизматни кенг миқёсда ривожлантиришга ва аҳолининг реал даромадларини тегишли равишда кўпайтиришга эришишимиз лозим.

Биз ўзимизнинг узоқ муддатли планларимизда бепоён мамлакатимиздаги кўпчилик шаҳар ва қишлоқларни реконструкция қилишни назарда тута оламиз. Айни вақтда ҳар бир оилани шинам квартира билан таъминлашдек жуда мураккаб вазифа ҳам ҳал этиб борилади. Бу вазифани дунёдаги ҳеч бир мамлакат шу дамгача ҳал қила олгани йўқ. Биз шу вазифани ҳал этиш учун курашмоқдамиз ва уни албатта ҳал этамиз.

Буларнинг ҳаммаси — осон проблемалар эмас албатта. Олға томон қилинадиган ҳаракат суръатлари ўзимизнинг қандай ишлашимизга, саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва техниканинг муваффақиятларига бевосита боғлиқ бўлади. Пўлат эритаётган, нефть қазиб олаётган, машина конструкциясини яратаётган, заводлар ва электр станцияларни қураётган, ғалла экиб, ҳосилни ўриб олаётган кишиларнинг меҳнати, ақл-заковати ва қўллари фаровонлигимизнинг ягона манбаи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Зотан биз планлаштираётган нарсаларнинг ҳаммаси, эртанги кунга назар ташлаб орзу қилаётган нарсаларнинг ҳаммасини фақат сизлар, фақат меҳнат аҳллари ҳақиқатга айлантиришингиз мумкин, ўртоқлар.

Юксак меҳнат унумдорлиги, экономиканинг самарадорлиги, жамият одамлар меҳнатини яхшилашга ажратиб бера оладиган миллий бойликнинг улуши миқдорини жуда бевосита белгилаб берадиган омиллардир. Айни шунинг учун ҳам партия хўжаликни юритишнинг интенсив методларига ўтиш, ўсишнинг сифат омилларига зўр бериш жуда катта аҳамият касб этмоқда, деган хулосани чиқарди. Узоқ муддатли истиқболни тайёрлаш муносабати билан қилинган дастлабки режалар бу нарса муваффақиятли иқтисодий ривожланишнинг зарур шарти бўлиб қолишини тасдиқладч.

Ҳозир халқ хўжалигининг ривожланиш суръатлари меҳнат ресурсларининг ўсиш суръатларидан анча ўзиб кетмоқда. Шунинг ўзи ҳам жонли меҳнатни имкони борича кўпроқ тежашни талаб қилади. Келгусида эса бу талаб тағин ҳам ўткирроқ бўлиб қолади. Чунки экономиканинг ривожи янада кенг кўлам касб этади, чунки илм-фан, маориф, соғлиқни сақлашда, маиший хизмат соҳасида ишловчи кишилар кўпаяберади. Бунинг маъноси шуки, халқ хўжалиги моддий ишлаб чиқариш соҳасида банд бўлган ходимлар сонини анча кўпайтирмаган ҳолда меҳнат унумдорлигини тез ривожлантириш лозим. Бинобарин, планларимизни бажариш учун ишчилар ва колхозчилар янада унумли машиналар, янги автомат линиялар, кучли тракторлар, комбайнлар, бошқа қишлоқ хўжалик техникаси, энг замонавий технология билан қуроллантирилган бўлиши керак.

Фан-техника тараққиётини партия бутун ўз иқтисодий сиёсатининг ўзаги деб билмоқда. У ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларига кириб бориб, энг дадил илмий кашфиётларни ҳам, шунингдек технологиядаги юзлаб ва минглаб такомиллаштиришларни, янги механизмларни, асбобларни ҳам—хуллас инсон меҳнатини тежайдиган ва енгиллаштирадиган, меҳнатни янада унумли ва мароқли қиладиган ҳамма воситаларни ўз ичига олиши зарур.

В. И. Ленин меҳнат унумдорлигини янги ижтимоий тузумнинг ғалабаси учун пировард натижада энг муҳим, энг асосий нарса деб атаган эди. Лениннинг бу йўл-йўриғи ҳозирги даврда фан-техника революцияси даврида алоҳида аҳамият касб этди. Партиямиз ҳам буни асло унутмаётир!

Экономикани ривожлантиришнинг интенсив методларига ўтилганлиги хўжаликни бошқариш соҳасида бир талай муҳим ва мураккаб вазифаларни ўртага қўяди, планлаштиришни яхшилашни, иқтисодий омиллардан янада моҳирона фойдаланишни, қатъий хўжалик ҳисобини талаб қилади. Партия ана шу масалаларнинг ҳаммаси устида ишлаб келди ва ишлай беради.

Хуллас, келгусида экономика ва халқ фаровонлигини ошириш соҳасида олдимизда катта-катта вазифалар турибди. Бу вазифаларни ҳал этиш учун хўжаликка раҳбарликнинг ҳамма соҳалари фаолиятини такомиллаштиришни миллион-миллион меҳнаткашларнинг кенг кўламдаги ҳаракатлар билан, уларнинг активлигини ошириш билан, уларнинг ишга чинакам хўжайинларча муносабатда бўлиши билан боғлаб олиб бориш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиш зарур. Экономикага раҳбарлик қилишга партиявий ёндошишнинг моҳияти ана шундан иборат. Бу ёндошишнинг тўғрилигини социалистик қурилишнинг бутун тарихи тасдиқлаган. Келажакдаги муваффақиятларимизнинг калити ҳам шундан иборат эканлигига аминмиз.

Ўртоқлар! Истиқболни планлаштириш экономика билан бирга жамият ривожининг бошқа соҳаларини ҳам ўз ичига олади. Чунки социализмнинг мақсади — одамларнинг социал, маънавий, ахлоқий эҳтиёжларини ҳам қондиришдан иборат.

Ҳар бир киши жамиятнинг бошқа аъзолари билан тенг ҳуқуқли эканлигини, ўзига нисбатан одилона, ҳурмат билан муносабатда бўлинишига, давлатнинг ғамхўрлигига, коллективнинг ёрдами ва мададига ҳамиша умид боғлай олишини англаши муҳимдир. Ҳар бир киши ўз корхонаси ва муассасасининг ишларида, ўз давлатининг ишларида актив қатнашишдан манфаатдордир. Ҳар бир киши ўз келажагидан кўнгли тўқ бўлишини, ўз фарзандларининг келажагига ишончи комил бўлишини истайди. Бизда ана шу социал эҳтиёжларни таъминлаш учун шарт-шароит яратилган. Бу — социализмнинг буюк ғалабасидир. Биз бу ғалабани бошқа ҳамма ижтимоий бойликлар каби ардоқлашимиз ва кўпайтиришимиз лозим.

Социал ривожланишнинг, бунинг устига қисқа муддатдаги социал ривожланишнинг якунларини чиқариш экономикани ривожлантириш якунларини чиқаришдан кўра мураккаброқдир — социал жараёнлар ривожини ҳамиша ҳам рақамлар билан ифодалаб бўлмайди. Башарти, тенденциялар тўғрисида гапирадиган бўлсак, бу тенденциялар жуда равшан кўриниб турибди.

Бу тенденцияларнинг энг муҳими шуки, совет жамияти тобора бирлашиб ва жипслашиб бормоқда. Бизнинг мамлакатимизда кўлами ва аҳамияти жиҳатидан мислсиз бўлган ижтимоий муносабатлар структурасини чуқур ўзгартириш проблемалари тарихда биринчи марта ҳал этилмоқда. Совет жамиятини ташкил этувчи синфлар ва социал группалар бир-бири билан тобора яқинлашмоқда. Бу эса, ўртоқлар, жуда создир: биз коммунизм йўлидан тобора ва тобора олға силжиб бормоқдамиз.

Бизда одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи таркиб топди. Бунинг маъноси шуки, совет кишилари хулқ-атвори, характери, дунёқарашининг социал ва миллий тафовутларга тобе бўлмаган умумий белгилари тобора кўпроқ сезиларли бўлиб қолмоқда. Бунинг маъноси шуки, ҳамиша социалистик тузумнинг асоси бўлиб келган ишчилар синфи билан деҳқонларнинг иттифоқи шу синфларнинг кўпдан бери социализм позицияларида қатъ турган зиёлилар билан бузилмас сиёсий ва ғоявий бирлигида ўз ривожини топди. Зотан, биз ҳозир барча меҳнаткашларнинг, жисмоний ва актив меҳнат ходимларининг, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг мустаҳкам иттифоқини воқелигимизнинг реал факти деб билиб, бу ҳақда гапиришга ҳақлимиз. Ишчилар синфи етакчилик ролини ўйнаётган бу иттифоқ мустаҳкам ва бузилмас иттифоқдир.

Жамиятнинг социал бир хиллигини мустаҳкамлаш социалистик демократияни, етук социализмнинг сиёсий системасини янада ривожлантиришнинг ишончли пойдеворидир.

Биз ўзимизнинг ҳақлилигимизга тўла ишонч билан шуни таъкидлаймизки, айни социализм ва фақат социализмгина демократик эркинликларни амалда рўёбга чиқаришни таъминлайди. Чинакам демократизм жамиятимизнинг ҳамма соҳаларига сингиб кетган, бутун халқнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳам, шунингдек ҳар бир гражданнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳам самарали равишда таъминлаб турибди. Ленинчи партиямиз эса социалистик демократия принципларининг бош ҳомийси, уни муваффақиятли равишда янада ривожлантиришнинг кафили бўлиб турибди.

Бундан тўрт йил муқаддам биз ҳамма босқичдаги советларнинг активлигини ошириш йўлида янги конкрет тадбирларни кўриш зарурлиги тўғрисида гапирган эдик. Ўша пайтдан бери советларнинг ҳуқуқларини ва моддий имкониятларини кўпайтирган қонунлар қабул қилинди. Депутатларнинг статуси тўғрисидаги қонун уларнинг фаолият доирасини анча кенгайтирди. Советлар активроқ ишлайдиган бўлиб қолдилар. Депутатларнинг талабчанлиги кучайди, уларнинг давлат нуқтаи-назари кенгайди. Бу эса жуда муҳимдир, бу партиянинг иши ўз самараларини бераётганлигининг кўрсаткичидир.

Агар демократия инсон ҳар куни меҳнат қилаётган, ўзининг ижодий кучларини сарфлаётган муҳитни ўз ичига олмаса, қуруқ бир нарса бўлиб қолаверади. Шу сабабли бевосита ишлаб чиқаришдаги демократик негизларни мустаҳкамлаш принципиал аҳамиятга эга.

Бу соҳада ҳам биз ғоят изчил йўл тутмоқдамиз. Партия корхоналарнинг иш принципларига ва методларига тааллуқли ҳар қандай қонунимизда, ҳар қандай қарорда меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда иштирок этишишни албатта назарда тутишни талаб қилмоқда. Масалан, яқинда ишлаб чиқариш бирлашмалари тўғрисидаги Низом тасдиқланди. Планларни тайёрлаш ва бажаришда, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш ишида, бирлашманинг бутун фаолиятини такомиллаштиришда жамоат ташкилотларининг ва меҳнаткашлар коллективларининг ролини ошириш тўғрисидаги фикр бутун ҳужжатда сингдириб юборилган. Шак-шубҳа йўқки, партия ташкилотлари, касаба союзлари, комсомол ўзларига бериб қўйилган катта ҳуқуқлардан ҳар бир коллективнинг ва бутун жамиятнинг манфаатлари йўлида фойдаланишга муваффақ бўладилар.

Меҳнаткашларнинг советлар ишидаги, ишлаб чиқаришни бошқаришдаги иштироки кенгайиши, касаба союзлари, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотлари активлигининг ўсиши меҳнаткашларнинг сиёсий маданиятини оширишни, партия, совет ва хўжалик органлари ишидаги ошкораликни кучайтиришни алоҳида актуал масала қилиб қўймоқда. Бу соҳада ҳозиргача бир талай иш қилинди. Бундан буён ҳам биз шу йўлдан бораверамиз.

Кейинги йилларда Олий Совет қабул қилган меҳнат қонунлари асослари, маориф ва соғлиқни сақлаш тўғрисидаги, табиий муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлар бизнинг принципиал йўлимизни — шахснинг ҳуқуқларини, меҳнаткаш инсоннинг ҳуқуқларини доимо кенгайтириш ва кўпайтириш йўлини давом эттиради. Умуман айтиш мумкинки, бизнинг қонунларимиз кейинги йилларда жиддий равишда янгиланди, анча стабил ва янада демократик қонунлар бўлиб қолди.

Биз социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш тўғрисида гапирганимизда ишнинг икки жиҳатини назарда тутамиз. Биринчидан, гражданларнинг ҳуқуқларини жуда қаттиқ ҳимоя қилишни, ўзбошимчаликнинг бирон бир кўринишига, шу жумладан мансабдор шахслар томонидан бўладиган ўзбошимчалик кўринишларига йўл қўймасликни назарда тутамиз. Иккинчидан, биз совет қонунларига, жамоат тартиби қоидаларига барча гражданларнинг жуда қаттиқ риоя этишини назарда тутамиз. Жиноятчилик, жамият манфаатларига зид хулқ-атворнинг ҳар қандай формалари — социал иллат бўлиб, унга қарши кун сайин кураш олиб бориш, қатъият билан кескин курашиш лозим. Совет кишилари масаланинг бу тарзда қўйилишига қўшилишларига ва уни қўллаб-қувватлашларига аминман.

Хўжалик фаолиятини ҳуқуқ асосда тартибга солиш тўғрисида бир неча оғиз сўз айтиб ўтмоқчиман. Афсуски, узоқ вақтдан бери бу масалаларга дуруст эътибор берилмай келинди ва натижада бу соҳада ҳал этилмаган кўпгина проблемалар тўпланиб қолди. Халқ хўжалигининг ҳар бир тармоғида минглаб турли қонун-қоидалар ва йўл-йўриқлар амал қилинмоқда. Уларнинг тагига етиб кўринг-чи! Бунинг устига шу йўл-йўриқларнинг кўплари эскириб қолган, уларда асоссиз чеклашлар, «икир-чикир» тартиб-қоидалар ёзиб қўйилган. Бу нарса ташаббусни қисиб қўяди, эндиликда экономика олдига қўйилаётган янги талабларга зид бўлиб тушади.

Янги чақириқ Олий Совет, ҳукумат, министрликлар ва идоралар бу иш билан жиддий шуғулланадилар, деб ўйлайман.

Социалистик демократияни ривожлантириш давлат аппаратини доимо такомиллаштириб боришни тақозо этади. Мансабдор ходимларнинг масъулиятини ҳамма жойда ошириш, лозим бўлган ҳолларда эса ташкилий структурани яхшилаш муҳимдир.

Биз давлат органлари ишида ленинча, партиявий услубни бундан буён ҳам қатъият ва изчиллик билан қарор топтира берамиз. КПСС Марказий Комитетининг сўнгги Пленумида шу масала ҳақида жиддий гаплашиб олинди. Ишда партиявий услубни қарор топтиришга ҳаракат қилиш билан бирга биз бюрократизмнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашни кучайтиришимиз лозимлиги тўғрисида гапирилди.

Ҳозир қўпол сўз ва сансалорчи ходим бемалол ишлай олмайди. Аммо бюрократнинг жамиятимизда кун кўриши қийинлашган сари, у шароитга шу қадар устомонлик билан жойлашиб олиб, янги қиёфага кираверади. Моҳият эса эскилигича қола беради — ишнинг моҳияти формага қурбон қилинаберади, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик манфаатларини кўзлаб давлат, жамият, одамларнинг манфаатлари пастга урила беради. Айрим ходимлар ҳар бир ишда қарорлар қабул қилишдан, таваккал қилиб оқилона иш тутишдан, шахсий масъулиятдан бўйин товлашга уринадилар. Улар аввал бошданоқ ишни яхшироқ йўлга қўйиш тўғрисида эмас, балки ўзини иш барбод бўлган тақдирда ҳар томондан қоғозлар билан қуршаб олиш тўғрисида ўйлайдилар. Бизнинг аппаратимизда бундай одамлар унчалик кўп эмас, албатта. Лекин улар оз бўлса ҳам, катта зарар етказишлари мумкин.

Гап совет ёки хўжалик органлари тўғрисида, маданият муассасалари, жамоат ташкилотлари тўғрисида борадими, барибир ҳамма бошқарув лавозимларида социализм ишига садоқатли, билимдон ва қобилиятли кишилар, янгиликни сезадиган, одамохун ва дилкаш, коллективни ўзига эргаштира оладиган ва айни вақтда ундан ўрганадиган яхши ташкилотчилар бўлишидан жамиятимиз ғоят манфаатдордир.

В. И. Ленин социализм шароитида цивилизацияли жамиятлар тарихида биринчи марта аҳоли оммаси кундалик бошқарувда мустақил иштирок этиш даражасига кўтарилади, деган эди. Бизнинг мамлакатимизда шунга эришилди. Тажрибада, ҳаётда бизнинг давлатимиз юқоридан пастгача омманинг кундалик иштирокида идора қилинмоқда. Бу эса жамиятимиз динамизмининг, социализм сиёсий системаси барқарорлигининг муҳим манбадир.

Ўртоқлар, Совет халқининг маънавий ҳаёти, унинг маданияти йил сайин тобора мазмунли ва хилма-хил бўлиб бормоқда. Шундай бўлиши қонуний бир ҳолдир. Эндиликда ижтимоий тараққиёт суръатлари коммунизм йўлидаги ҳаракатимиз суръатлари жамиятнинг интеллектуал потенциалига, маданият, фан, маорифнинг ривожига тобора сезиларли равишда боғлиқ бўлиб қолмоқда. Партия XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, биз шу соҳаларнинг ҳаммасида кўпгина натижаларга эришдик.

Маориф муваффақиятлари туфайли ҳозирнинг ўзидаёқ совет халқини дунёдаги энг ўқимишли халқларнинг бири, деб дадил айтиш мумкин. Шу беш йилликнинг охирига бориб ялпи ўрта маълумотга ўтишнинг тугалланиши ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида янги ютуқларга эришиш учун оммавий базани кенгайтиради. Партиянинг олий ўқув юртларини фан ва маданиятнинг актив марказларига айлантириш йўли ҳам худди шу мақсадни кўзлайди.

Коммунистик қурилишнинг ҳамма жабҳаларида совет фани катта ишлар қилмоқда. У ишлаб чиқаришга, турмушга тобора актив кириб бормоқда, ўн миллионлаб кишиларнинг турмуш тарзини ўзгартирмоқда. Бу йил совет олимлари, улар билан бирга бутун мамлакат, бутун халқ ҳам фанимизнинг бош штаби — СССР Фанлар академиясининг 250 йиллигини ифтихор билан нишонлайдилар. Унга кўп йиллардан бери мамлакатимизнинг атоқли олими М. В. Келдиш раҳбарлик қилиб келмоқда. Совет олимлари улуғ Ватанимизнинг моддий ва маънавий тараққиётига бундан буён ҳам катта ҳисса қўшаберишларига ғоят аминмиз.

Инсоннинг кундалик ҳаётида унинг бахт-саодати тўғрисида илмий изланишлар олиб бориш ва бевосита ғамхўрлик қилиш медицинада, соғлиқни сақлашда бир-бири билан жуда яхши узвий равишда боғланиб кетади дейиш мумкин. Совет кишилари сиҳат-саломатлиги посбонлигида турган врачлар, олимлар, медицина ходимлари беш миллионлик армиясининг меҳнатини халқ юксак қадрлайди.

Социалистик маданият инсоният яратган ёки яратаётган энг яхши, илғор нарсаларнинг ҳаммасини ўзига сингдириб олиб, одамларнинг ички дунёсини бойитмоқда, уларнинг ҳаётини мазмундор, мароқли қилмоқда.

Социалистик маданият мамлакатимизнинг, курашимизнинг, мақсадларимиз улуғворлигининг моҳиятини яхши тушуниб олишга ёрдам беради.

Бадиий ижод тўғрисида гапирганда шуни айтиб ўтиш кераккки, кейинги йилларда совет адабиётининг кўпгина асарларида, кино ва театрида совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ўлмас шижоати чуқур, ҳаққоний, тўлқинлантирадиган тарзда кўрсатиб берилди. Партия бундай асарларни юксак даражада қадрлайди. Жаҳон цивилизациясини қутқариб қолган халқнинг қаҳрамонлиги совет кишиларининг янгидан-янги авлодлари учун ҳар доим ватанпарварлик намунаси, мардлик ва олижанаблик намунаси бўлиб қолади.

Совет томошабинлари, китобхонлари, тингловчилари тобора кўпроқ талабчан бўлиб қолмоқдалар, мамлакат ёзувчилардан ва совет санъатининг барча ходимларидан замондошларимиз тўғрисида юксак даражада янги бадиий, мазмун жиҳатидан забардаст асарлар кутмоқда.

Социалистик маданият ва фаннинг ривожланиши учун энг қулай шароитни таъминлаб беришни партия ўзининг вазифаси деб билади. Ижодкор зиёлиларнинг халқ турмуши билан, ишчилар синфи ва қишлоқ меҳнатчилари билан алоқаси бундан буён ҳам мустаҳкамланаверишини истаймиз. Коммунизм қураётган халққа жуда зарур бўлган маънавий бойликлар демократик, талабчанлик, ўртоқлик вазиятида кўпаяверишини истаймиз.

Аминманки, совет маданияти, совет фани арбоблари ҳар доим ўз тарихий вазифаларининг юксак поғонасида турадилар!

Партиямиз ички сиёсатининг, ижтимоий ривожланишимизнинг мен айтиб ўтишим зарур, деб ҳисоблаган баъзи вазифалар мана шулардан иборат, ўртоқлар. Бундай хулоса чиқаришимиз мумкин, деб ўйлайман: партия бундан олдинги сайловларда белгилаб олган платформа муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Мана шунинг ўзи ҳам Ленин партиясининг сўзи иши билан ҳамиша бир эканлигини кўрсатувчи яна бир яққол далилдир. Совет халқи буни яхши билади. У ўзининг партиясига ишонади ва ўзининг кундалик ишлари билан унинг сиёсатини кувватлайверади. Ҳамма муваффақиятларимизнинг асоси мана шунда, биздаги оптимизмнинг, коммунизм ғалабасига бўлган қатъий ишончимизнинг асоси мана шунда.

Кейинги йилларда партия ташқи сиёсат фронтида ғоят қизғин ва тинимсиз иш олиб борди.

Жаҳондаги вазият, совет халқининг туб манфаатлари тўғрисида, ер юзида тинчликни сақлаб қолиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш бизнинг куч ва ғайратимизни кескин халқаро проблемаларни ҳал этишга қаратишга мажбур этди.

Нисбатан яқин ўтмишда халқаро майдонда нималар билан тўқнашишимизга келганлигимизни эслаб кўринг. Вьетнамда шиддатли жанглар олиб борилмоқда эди. Яқин Шарқдаги вазият хатарли портлаш хавфини туғдирмоқда эди. «Совуқ уруш» халқларнинг онгини ва ҳаётини эзиб турарди. Қўшма Штатлар, Германия Федератив Республикаси ва капиталистик дунёнинг бошқа кўпгина йирик давлатлари билан муносабатлар кескин бўлиб қолмоқда эди.

Партиямиз шундай аҳволни ҳеч қачон муқаррар деб ва айниқса нормал бир ҳол деб ҳисоблаган эмас, Жаҳондаги кучларнинг умумий нисбатига баҳо берар эканмиз, бундан бир неча йилгина муқаддам, биз халқаро вазиятда турли бурилиш ясашга эришишнинг реал имконияти бор, деган хулосага келдик. Йиғилиб қолган проблемаларни конструктив равишда муҳокама этиш ва ҳал қилишнинг кенг майдонига чиқиб олиш керак эди. КПСС XXIV съезди эълон қилган тинчлик программасида бу ниятлар, бу сиёсатимиз ўзининг умумлашган ифодасини топди.

Бу программада ўзининг мамлакат тақдири тўғрисидаги, мамлакатнинг ҳозирги аҳволи ва келажаги тўғрисидаги ўй ва фикрлари ифодаланганлигини кўрмаган бирорта ҳам совет кишиси йўқ. Ҳеч бир совет кишиси йўқки, у урушдан нафратланмаган бўлсин. Барча режаларимиз, барча планларимиз тинчликни сақлаб қолиш билан боғланган.

Урушни кўрмаган уруш вақтининг машаққатлари ва бахтсизликларини бошидан кечирмаган совет кишиларининг биринчи бўғини ҳозир гуллаб-яшнаб турган, айни етилган пайт келди. Агар оддийгина қилиб айтадиган бўлсак, болаларимиз ва набираларимиз уруш нималигини ҳеч қачон бошларидан кечирмасинлар, деб жуда ҳам айтгим келади, ўртоқлар. Мана шундай бўлсин, деб партия Тинчлик программасини тайёрлаб қўйди ва халқаро муносабатларнинг бутун системасини қатъиян соғломлаштириш учун қизғин кураш бошлади.

Бу йўлдаги ҳаракатларимизнинг якунлари ҳаммага маълум. Энг муҳими шуки, тинчлик ва халқлар хафсизлиги асосларини жиддий равишда мустаҳкамлашга, ядровий уруш хавфини камайтиришга муваффақ бўлинди. Совет кишилари, бутун дунё халқлари бунга ҳақиқатан тарихий аҳамиятга эга бўлган муваффақият, деб баҳо бермоқдалар.

Жаҳондаги вазиятда рўй берган қулай силжишлар, аввало, социализм дунёси, унинг муваффақиятлари, унинг қудрати, унинг намунаси воқеаларнинг боришига ўтказаётган таъсирининг натижасидир. Бу силжишлар социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги муайян мақсадни кўзлаб ва ўзаро келишиб ўтказиб келаётган сиёсатнинг натижасидир. Ишонч билан айтиш мумкинки, социалистик давлатларнинг ташқи сиёсат соҳасидаги куч ва ғайратларини координациялаш илгари ҳеч қачон кейинги йилларда бўлганидек, чуқур ва самарали бўлмаган эди. Социалистик давлатлар ташқи сиёсат майдонида ҳар доим бир-бирлари билан боғланиб ва тўла равишда ҳамжиҳат бўлиб иш олиб бордилар. Ҳамма соҳаларда, шу жумладан халқаро муносабатлар соҳасида ҳам қардош давлатлар билан ҳамкорликни ривожлантиришга партиямиз Марказий Комитети жуда катта эътибор бериб келди ва бундан буён ҳам шундай эътибор бераверади.

Америка империализмининг Вьетнамдаги агрессив уруши тўхтатилганлиги тинчлик ва социализм кучларининг кунт билан олиб борган курашидаги энг катта муваффақиятлардан бири бўлди. Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши катта принципиал аҳамиятга эга бўлган ғалаба билан якунланди. Эндиликда муҳим нарса шуки, Шарқи-Жанубий Осиёдаги аҳволни сиёсий бартараф қилиш ишини охиригача етказиш керак.

Яқин Шарқдаги империалистик агрессияга қарши кураш ва уруш ўчоғини тугатиш учун қулайроқ шарт-шароит кўп жиҳатдан Совет Иттифоқининг, социалистик мамлакатларнинг сиёсати туфайли, халқаро муносабатлардаги иқлим ўзгарганлиги туфайли вужудга келди. Синай ярим ороли районларида ва Жўлан тепаликларида қўшинларни бир-биридан йироқлаштириш тўғрисида битимга эришишга муваффақ бўлинди. Шу билан бирга шуни айтиш кераккки, ҳозир биринчи қадамларгина қўйилди. Аҳволни бартараф қилишнинг асосий масалалари ҳали Женева конференциясида кўриб чиқилиши керак. Бу — жуда мураккаб вазифа. Бу вазифа конференцияда қатнашаётган давлатларнинг бирлашиб куч ва ғайрат сарфлашлари натижасидагина ҳал этилиши мумкин.

Совет Иттифоқи бу ишга ўз ҳиссасини қўшмоқда ва қўшаверади. Яқин Шарқдаги тангликни узил-кесил бартараф қилиш масаласида бизнинг позициямиз яхши маълум. Бу тангликни бартараф қилиш соҳасида олдинга силжиш Яқин Шарқдаги барча мамлакатлар билан муносабатларимизни ривожлантириш учун шарт-шароит яратиб беради. Яқин Шарқ ерларида ҳақиқатан мустаҳкам ва одилона тинчлик, ниҳоят, тантана қилиши лозим!

Шундай қилиб, тинчлик программасининг урушнинг энг хатарли ўчоқларини тугатиш тўғрисидаги жуда муҳим моддаси муваффақиятли бажарилмоқда, деб айтиш учун ҳамма асослар бор. Ташқи сиёсатимизнинг бошқа соҳаларида ҳам эришишга муваффақ бўлган натижаларимиз оз эмас.

Модомики, кескинликни юмшатиш тенденцияси ҳозирги вақтда вазиятнинг ривожланишида устунлик қилаётган белги бўлиб қолган экан, бу ҳол Европада айниқса сезилиб турибди. Эндиликда Европа тўғрисида бу қитъа тинч-тотув яшаш, самарали хавфсизлик ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик принципларига асосланган давлатлараро муносабатлар системасининг муҳим қисми бўлиб қолиши мумкин, деб ҳаққоний гапни айтмоқдалар.

Франциянинг, сўнгра эса Германия Федератив Республикасининг сиёсатида реалистик тенденциялар ўсиб борганлиги Европа иқлимини ўзгартиришда каттагина роль ўйнайди. Бунда Де Голль, Помпиду, Брандт сингари сиёсий раҳбарларнинг ва улар таянган кучларнинг хизмати борлиги шак-шубҳасиз. Улар «совуқ уруш» йўлини кўзлаётган халқаро муносабатлар системаси хатарли боши берк кўчага кириб қолганлигини, бундай система ўз мамлакатларининг миллий манфаатларига бутунлай зид эканлигини тушуна олдилар. Улар Ғарб-Шарқ ўртасида конструктив алоқаларни йўлга қўйишга интилганликлари шу раҳбарлар бош бўлиб турган давлатларнинг Европа ва жаҳон сиёсатидаги обрўйини оширди.

Ҳозир Франция ва Германия Федератив Республикасига янги раҳбарлар келди. Президент Жискар Дъэстен ва канцлер Шмидт ўзларининг биринчи нутқларидаёқ ўз ўтмишдошлари бошлаб берган ишни сақлаб қолиш ва давом эттириш ниятида эканликларини уқтириб ўтдилар. Франция ва Ғарбий Германиянинг бундай сиёсатини Совет Иттифоқи ҳам тушуниб, шунга яраша иш олиб боради.

Ҳарбий-сиёсий гуруҳларга аъзо бўлган ва аъзо бўлмаган катта ва кичик ўнлаб давлатлар эндиликда тинч-тотув яшаш орбитасига тортилдилар. Италия билан муносабатларимизни жиддий равишда кенгайтириш учун имкониятлар вужудга келди. Финляндия, Скандинавия мамлакатлари, Австрия ва бошқа давлатлар билан яхши ҳамкорлик қилмоқдамиз. Буюк Британия билан муносабатларимизда ҳам муайян силжишлар рўй бера бошлади.

Европани барқарор тинчлик ва самарали ҳамкорлик зонасига айлантириш жараёни бошланди, буни ҳар томонлама қувватлаш ва давом эттириш керак. Бунинг учун, аввало, Умумевропа кенгашини муваффақиятли тугаллаш зарур.

Хельсинкида ва Женевада анчагина иш қилиб қўйилди. Бир қанча муҳим ва мураккаб масалаларни ҳал этиш йўлини топишга муваффақ бўлинди. Лекин яширмасдан шуни очиқ айтиш кераккки, баъзи давлатларнинг делегациялари гоҳ бир хил, гоҳ иккинчи хил таклифлар киритиб, шу жумладан қабул қилинмаслиги очиқ кўриниб турган ёки ишга умуман алоқаси бўлмаган таклифлар киритиб вазиятни мураккаблаштиришга уринмоқдалар.

Ишни чўзиш ва пайсалга солиш тактикасини ўтказаётганлар ўзларига шундай бир савол беришлари керак: хўш, кенгашни муваффақиятли тугаллашнинг ўрнини босадиган бошқа қандай таклиф киритиш мумкин? «Совуқ уруш» йиллари давомида Европа халқларини чарчатиб қўйган эски ҳолатга, давлатларнинг муносабатларидаги кескинликка қайтиш керакми? Иш мана шу томонга буриладиган бўлса, ўз зиммаларига қандай масъулият тушишини мана шу арбоблар тушинаётирларми? Бу нарса осойишта яшашни истаётган ва шу сабабли кенгашдан Европада тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамловчи салмоқли қарорлар кутаётган халқларнинг туб манфаатларига зид бўлиб тушар эдику.

Биз аминмизки, ҳохиш бўлган тақдирда ишга ҳақиқатан алоқадор бўлган, ҳозирча бир ёқли бўлмай турган масалаларнинг ҳаммасини қониқарли, фойдали тарзда ҳал этиш йўлини топиш мумкин. Бунинг учун фақат битта нарса керак: Реал ҳолатни сезиб ва билиб, Европанинг тинч келажаги тўғрисида ғамхўрлик қилиш керак. Биз яна шунга ҳам аминмизки, кенгашда кўриладиган проблемаларнинг муҳимлиги ва каттаниги унинг якунловчи босқичида энг юксак даражадаги арбобларнинг қатнашувини талаб қилади.

(Охири 3-бетда).

ҲАММА НАРСА ХАЛҚНИНГ БАХТ-САОДАТИ УЧУН, СОВЕТ КИШИСИ УЧУН

Боши 1 ва 2-бетларда.

Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги муносабатларда жиддий бурилиш рўй берганлиги кейинги йиллардаги энг муҳим ташқи сиёсий воқеаларнинг бири бўлиб қолди. XXIV съезд қарорларига амал қилиб, биз бу масалага Совет-Америка муносабатларининг тинчликни сақлаб қолиш ва халқаро иқлимни яхшилаш учун бўлган аҳамиятини ҳисобга олган ҳолда принципиал равишда ёндошдик.

Бу ишда олдинга силжиш рўй берганлиги очиқ кўриниб турибди. Совет Иттифоқи билан АҚШ жуда катта аҳамиятга эга бўлган ҳужжатларни, тинч-тотув яшаш принципларига мувофиқ ўзаро муносабатларимизнинг асослари тўғрисидаги ва ядровий урушнинг олдини олиш тўғрисидаги, стратегик қуролларни чеклашдаги биринчи қадамлар тўғрисидаги ҳужжатларни имзоладилар. Кўпгина соҳаларда ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш тўғрисида ҳам битимлар тузилди. Бу ҳужжатлар ва битимлар фақат дипломатик йўл билан эмас, шу билан бирга бошқа кўпгина йўллар билан — ҳар иккала мамлакатнинг савдо-саноат доиралари, олимлари, маданият арбоблари, жамоатчилик вакиллари ўртасида ҳамкорлик ва алоқаларни кенг ривожлантириш учун яхши негиз яратиб берди. Америка конгрессининг кўпгина мўътабар аъзолари Совет Иттифоқига келиб кетдилар. Бизнинг парламент делегациямиз ҳам яқинда АҚШга бориб келди. Мана шуларнинг ҳаммаси ҳозирги кун проблемаларини ҳал этиш учун ҳам, Совет-Америка муносабатларининг келажаги учун ҳам катта аҳамиятга эга.

Ўзларингизга маълумки, яқинда Америка Қўшма Штатларининг президенти Ричард Никсон яна Москвага келади. Совет — Америка раҳбарлари учинчи марта учрашадилар. Бу учрашувни фақат бизнинг иккала мамлакатимиздагина эмас, шу билан бирга бутун дунёда ҳам қизиқиб кутмоқдаларки, бунинг сабаби маълум. Москвадаги учрашувлар қандай якунланиши мумкинлиги ҳақида чет эл матбуотида пессимистик баҳоларни учратиш мумкин. Биз бошқача фикрдамиз. Совет-Америка муносабатлари яхшиланиши мумкин ва яхшиланавериши лозим. Ҳали етилмаган масалаларни ҳеч ким шошма-шошарлик билан ҳал қилмоқчи эмас, албатта. Лекин бир жойда туриб қолавериш ҳам мумкин эмас.

Эришилган натижаларни тегишли равишда қайд қилиб ўтиш билан бирга ҳануз сақланиб қолаётган қийинчиликлар ва проблемалардан ҳам кўз юмолмаймиз. Бундай проблемалар бор. Шу боисдан ҳам ҳозирги кундаги мавжуд имкониятлардан олға силжиш учун тўла равишда фойдаланиш жуда зарур. Бу гаплар СССР билан АҚШ ўртасидаги сиёсий муносабатларга тааллуқлидир. Бу гаплар бизнинг иқтисодий муносабатларимизга тааллуқлидир. Шундай экан, қуролланиш пойгасини чеклаш соҳасида айниқса муҳим ва мураккаб проблемалар сақланиб қолмоқда, десак бўлади. Бу проблемалар атрофида кескин мунозара авж олиб кетди.

АҚШда ва унга иттифоқдош бўлган мамлакатларда кескинликнинг юмшатилишига қарши чиқаётган доиралар қуролланиш пойгасини кучайтиришга интилмоқдалар, қуролланиш пойгаси учун жавобгарликни ҳозир Совет Иттифоқига тўнкашга урунмоқдалар. Бу ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатишдан бошқа нарса эмас. Эҳтимолки, ўтмишни ҳамиша ҳам эсга олабериш керакмасдир. Лекин бу масалада ўтмишни эсга олиш жуда ўринли бўлади. Ҳаммага маълум фактлар шуни кўрсатиб турибдики, ялпи қирғин қуролининг энг хатарли турларини яратишдаги рақобатга бизни мажбуран тортган эдилар. Атом бомбаларни, стратегия ракеталар ўрнатилган сув ости кемаларни касетали бомбаларни, бошқа кўпгина шу каби нарсаларни яратишини биз бошламаган эдик.

Қуролланишни чеклаш масалалари бўйича 1972 ва 1973 йилларда тузилган Совет-Америка битимлари эзгу мақсад сари яхши йўл очиб берди, деб ҳисоблаймиз, бундан буён мана шу йўлдан бораверишимиз керак. Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўзаро келишиб ўзларининг қурол-яроғларини бундан буён кўпайтириш ишида ўзларининг энг кўп даражада тийиб турсинлар, стратегик қуролнинг янгидан-янги системаларини яратишнинг олдини олишга имкон берадиган ўзаро битимга келсинлар, деб талаб қилмоқдамиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ биз ядро қуролининг ер ости синовларини чеклаб қўйиш, ҳаттоки бу синовларни келишиб олинган муддатларда батамом тўхтатиш тўғрисида Қўшма Штатлар билан битимга келишга тайёрмиз.

Хуллас, агар Қўшма Штатлар ҳукумати битимларимизда ёзиб қўйилганидек баббаравар хавфсизлик принципларига ва бир томонлама устунлик олишга уринишдан воз кечиш принципларига амал қилса, стратегия қуролларини чеклаш ва қисқартириш сингари муҳим ишга Совет Иттифоқи АҚШ билан ҳар доим ҳалол ва актив ҳамкорлик қилаверади.

Биз Совет-Америка муносабатлари чинакам стабил муносабатлар бўлсин, кундалик ўзгаришлар таъсирига берилмасин, деган ниятдамиз. Бу муносабатларнинг янада давом эттирилишидан ҳар иккала мамлакатимиз ҳам, бутун дунё ҳам фойдалансин, деган фикрдамиз.

Совет Иттифоқининг Япония билан муносабатларида яхши ўзгаришлар рўй бермоқда. Бултур Октябрь ойида бош министр Танака билан бўлган учрашувда ҳар иккала томон бу муносабатларни чуқур яхшиланиш ўзанига солиб юбориш кераклигини айтдилар ва иқтисодий ҳамкорликни анча кенгайтириш зарур деган муштарак фикрга келдилар. Ҳар иккала томон учун манфаатли катта-катта битимлар тузилди. Бундан буён ҳам шундай ишлар қилиш истиқболи ёмон эмас. Шу билан бир қаторда сиёсий соҳада ҳам Совет-Япония муносабатлари ривожланаверади, деб умид қилиш мумкин. Биз аминмизки, совет-япон муносабатларининг ижодий ривожланиши ҳар иккала мамлакатнинг эҳтиёжларига мос бўлиб тушади. Бундай ривожланиш Осиё қитъасида тинчлик ва хавфсизлик манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади.

Шу жиҳатдан қараганда, мамлакатимизнинг Ҳиндистон, Афғонистон, Бангладеш ва Осиёдаги бошқа мамлакатлар билан самарали ҳамкорлиги ҳам катта аҳамиятга эга. Ўтган йиллар мобайнида шу мамлакатлар билан муносабатларимизда бир талай муваффақиятлар қўлга киритилди. Совет Иттифоқининг бир қанча араб давлатлари билан, Африка ва Латин Америкасидаги кўпгина мамлакатлар билан муносабатлари тўғрисида ҳам шу гапларни айтиш мумкин.

Бизнинг Аргентина билан муносабатларимиз яхшиланмоқда. Биз президент Перонни Совет Иттифоқига таклиф қилдик. Бу таклиф қабул қилинди. Мана шу визит, мамлакатларимиз ўртасида олиб бориладиган музокаралар, сиёсий ва иқтисодий алоқаларнинг ривожланиши ҳар иккала халқ манфааларига хизмат қилади, деб ўйлайман.

Хуллас, ўртоқлар, кейинги йилларда жаҳонда кўп нарсалар ўзгара бошлади. Лекин бу борада ярим йўлда тўхтаб қолмаслик керак. Кескинликнинг юмшатилиши абадий бўлиб қолиши лозим ва биз бунинг учун курашаверамиз.

Сиёсий кескинликнинг юмшатилиши ҳарбий юмшатилиш билан тўлдирилиши учун ҳам ҳаракат қилмоқдамиз. Қуролланишни чеклаш соҳасида, маълумки, бир қанча халқаро битимлар тузилишига муваффақ бўлинди. Агар шундай қилинмаганда эди, ҳозирги кундаги аҳвол, эҳтимол бундан ҳам кўра жиддийроқ бўлур эди, лекин қуролланиш пойгасини тўхтатишга, афсуски, муваффақ бўлинмади.

Мана шундай шароитда Марказий Комитет, Давлатимизнинг раҳбар органлари социалистик Ватанимизнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашга тинимсиз диққат ва эътибор беришни давом эттирмоқдалар. Сизларни ишонтириб шуни айтишим мумкинки, ўртоқлар, бизнинг мудофаамиз лозим бўлган юксак даражада турибди. Бундан буён ҳам у, мустаҳкам ва енгилмас бўлиб қолаверади.

Шу билан бирга биз қуролсизланиш соҳасида реал силжишларни қўлга киритиш учун хормай-толмай курашмоқдамиз. Қуролланиш пойгасининг тарафдорлари, қурол-яроғларни чеклаб қўйиш, айниқса қисқартириш оқибати яхши бўлмайди, деб важ қиладилар. Ҳақиқатда эса, қуролларни тўхтовсиз кўпайтираверишь бекиёс катта хатарли оқибатга олиб келади. Шуни назарда тутиб, биз ҳамма давлатларни, ҳамма ҳукуматларни қуролланиш пойгасига чек қўйишга, ёппасига ва батамом қуролсизланишдан иборат буюк мақсад сари йўл олишга қайта-қайта даъват қилмоқдамиз.

Ўз миқёси жиҳатдан ғоят катта бўлган бу вазифани ҳал этишнинг мураккаблигини тушуниб биз қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартириш йўлида қисман чоралар кўриш йўлидан боришга ҳам тайёрмиз. Жумладан, бизнинг Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги музокараларда тутаётган позициямиз мана шу билан белгиланмоқда. Музокарадошларнинг ҳаммаси, албатта, эзгу ният билан иш қиладиган бўлса, яқин фурсатда бу соҳада биринчи конкрет натижаларга эришиш имконияти бор деб ҳисоблаймиз.

Хўжалик алоқаларини ва илмий-техникавий алоқаларни ҳар томонлама ривожлантириш халқаро майдондаги ижобий сиёсий ўзгаришларни мустаҳкамлаб қолишнинг ва мустаҳкам тинчликнинг моддий негизини вужудга келтиришнинг муҳим омилидир. Бундай алоқаларни ривожлантириш барча давлатларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади, халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади. Бироқ, Ғарбда шундай доиралар борки улар бундай алоқалар эвазига Совет Иттифоқини сиёсат ва идеология соҳасида ён беришга мажбур қиламиз, деб ўйлаб юрибдилар. Бу беҳуда ўринишдир.

Биз шунинг тарафдоримизки, ҳар бир давлат суверенитетнинг ҳар қандай бузилишига ва ички ишларга аралашишга йўл қўймайдиган тенг ҳуқуқли ва ўзи учун манфаатли шартлар билан халқаро меҳнат тақсимотида қатнаша оладиган бўлсин. Бу нарса аҳамияти тўхтовсиз ошиб бораётган жаҳон хўжалик алоқаларининг умумий ривож топишига ёрдам беради.

Халқаро муносабатлардаги ижобий силжишларни мустаҳкамлаш учун олиб борилаётган курашда яна бир омил жуда катта аҳамиятга эга бўлиб қолди, у ҳам бўлса кенг жамоатчиликнинг активлашиб бораётганлигидир. Кескинликни юмшатиш сиёсати ҳозирги вақтда ҳақиқатан оммавий негизга эга бўлиб қолмоқда. Бошқа мамлакатларнинг жамоатчилиги билан алоқаларни йўлга қўйиш парламент йўли билан, касаба союзлар йўли билан ва бошқа йўллар билан алоқаларни ривожлантириш, тинчлик йўлида курашаётганлар фронтини ҳар томонлама кенгайтириш тўғрисида бундан буён ҳам ҳар доим жон куйдираверамиз.

Реализмнинг тантана қилиши учун, халқаро муносабатларда ақл-идрокнинг тантана қилиши учун кураш асло осон бўлмайди. Мустаҳкам тинчлик йўлидаги ҳар бир марра қизғин жангда, империализмнинг энг реакцион доиралари ва уларнинг шериклари билан кескин тўқнашувларда қўлга киритилади. Агрессив кучларнинг вакиллари билан реализм тарафдорлари ўртасида кураш буржуа мамлакатларнинг деярли ҳаммасида авж олмоқда. Лекин бу кураш қанчалик кескин тус олмасин, битта нарсага ишончимиз комил: келажак «совуқ уруш» тарафдорлариники бўлмайди, халқларни уруш гирдобига тортиб юбормоқчи бўлганларники бўлмайди.

Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари халқаро майдондаги умумий ижобий силжишларга зид ҳаракат қилмоқдалар. Улар мамлакат ичида милитаристик, шовинистик васвасани авж олдириб, ўз ташқи сиёсатларини Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши кураш вазифаларига, кескинликнинг юмшатилишини бузиш мақсадида қилинаётган уринишларга бўйсундирадилар. Кейинги вақтларда иш шу даражага бориб етдики, Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари энг ашаддий реакция вакиллари билан — Чили хунтаси билан, Англия, Германия Федератив Республикаси, АҚШ ва бошқа мамлакатлардаги империалистик буржуазия ўнг қанотининг раҳбарлари билан ошкора блок туза бошладилар. Бу ишлар Пекин сиёсатининг ҳақиқий башарасини ҳар қандай сўздан кўра яхшироқ фош қилмоқда.

Хитой билан муносабатларга келганда, табиийдирки, биз бундан буён ҳам антисовет тухматларга зарба бераверамиз, давлатимиз манфаатларини, хавфсизлигимизни қаттиқ туриб ҳимоя қилаверамиз. Шу билан бирга биз Хитой билан муносабатларимизни нормаллаштириш, буюк Хитой халқи билан дўстликни пролетар интернационализмининг мустаҳкам негизида қайта тиклаш тарафдори бўлиб қолаверамиз. Хуллас бу муҳим масалада ҳам XXIV съезд йўлини изчиллик билан ўтказаверамиз.

Ўртоқлар! КПССнинг ташқи сиёсати совет халқининг бахт-саодати тўғрисида чуқур ғамхўрлик руҳи билан суғорилган. Шу билан бирга бу сиёсат барча революцион кучларнинг манфаатларига, барча халқларнинг кўнгилларидаги истак ва орзуларига тўла равишда мос бўлиб тушмоқда. Бу — синфий, социалистик, чинакам интернационалистик йўлдир.

Ҳозирги вақтда инсоният ўз тарихининг гуркираган даврини бошидан кечирмоқда. Социал тараққиёт учун, йирик капитал ҳукмронлигига қарши, реакция кучларига қарши курашаётган ижтимоий кучлар, синфлар ва партиялар тобора қатъият билан ва муайян мақсадни кўзлаб ҳаракат қилмоқдалар.

Бу курашнинг йўллари мураккаб. Ҳукуматларнинг ва режимларнинг алмашиниши турли шаклларда ва меҳнаткаш халқ учун турли натижалар билан содир бўлмоқда. Тарихда ҳамиша шундай бўлиб келган. Биз Чилининг мисолини кўриб турибмиз. У ерда реакция ва фашизм вақтинча устунлик олишга муваффақ бўлди. Лекин биз Португалия мисолини ҳам кўриб турибмиз. У ерда фашистлар ярим аср ҳукмрон бўлиб турганидан кейин кенг халқ табақаларининг манфаатларини ифодаловчи демократик кучлар ҳокимиятни қўлга олмоқдалар. Ижтимоий ривожланишнинг бош йўлини Чилидаги воқеалар эмас, балки Португалиядаги воқеалар белгиламоқда. Демократия ва тараққиёт кучларининг оқибат-пировардида ғалаба қилиши муқаррар.

Мана шу минбардан туриб 15 миллионли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси номидан, бутун халқимиз номидан инсониятнинг порлоқ келажаги учун фидокорона курашаётганларнинг ҳаммасига коммунистларнинг чуқур ҳурматини изҳор этишга ижозат бергайсиз, ўртоқлар. Қувватлаш ва қардошликнинг биринчи сўзларини реакция зиндонларида азоб тортиб ётган азиз ўртоқларимиз Луис Корвалан ва Родней Аресмендега йўллаймиз. Сизлар билан биргамиз, дўстлар, сизлар ҳар доим бизнинг ёдимиздасиз, сизларни озодликка чиқариш учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Коммунистик ҳаракат олдида турган муштарак вазифаларни ҳал этишда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўз зиммасидаги юксак масъулиятни билиб ва англаб қатнашмоқда. Бизнинг партиямиз социализм ва тинчлик учун, миллий ва социал озодлик учун бутун дунёда олиб борилаётган курашда энг нуфузли сиёсий куч бўлиб турган энг улуғ ҳаракатнинг обрўйини кўтаришга ва жипслигини оширишга кўмаклашишни ўзининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайди.

Совет кишиларининг тинч меҳнатини сақлаб туриш, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлайвериш сайловчиларнинг бош наказидир. Партия ана шу катта ва мураккаб вазифани ҳар доим диққат марказида сақлаб туради, уни ҳал этиш устида зўр бериб ишлайди. Тинчлик платформаси — КПССнинг сайловолди платформасидир. Шунинг учун ҳам мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари уни шу қадар қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Азиз ўртоқлар! Москваликлар олдида сўзлаётган бу нутқимда сизлар билан бизнинг севимли шаҳримиз — қаҳрамон шаҳар тўғрисида Москва тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман.

Жамият ҳаётидаги энг катта ўзгаришлар тўғрисида одамлар ўз атрофларида нималар бўлаётганлигига қараб фикр юритишга одатланганлар. Улар аввало ўзлари яшаб турган шаҳарларда, кўчада, ўзлари бориб турадиган ишчилар ошхонасида, поликлиникада, магазинларда, ўзларининг болалари ўқиб турган мактабда кўриб турган янгиликларга баҳо берадилар. Бу табиий бир ҳол, пойтахт аҳолиси ҳам бу жиҳатдан мустасно эмас. Бироқ Москванинг фарқи ҳам бор. Бу фарқ шундан иборатки, Москва ҳамма учун пойтахтдир. У кўз олдида. Бу ерда рўй бераётган қувончли ўзгаришлар ҳам бутун халқимизни қизиқтиради ва қувонтиради. Бундан аввалги сайловдан буён ўтган тўрт йил Москва ҳаётида алоҳида аҳамиятли йиллар бўлди. Пойтахтни намунали коммунистик шаҳарга айлантириш тўғрисида XXIV съезд қўйган вазифани ҳал этишга москваликлар амалда киришдилар, айтиш мумкинки, ғоят яхши кайфият билан киришдилар. Шаҳарни ривожлантиришнинг бош плани тасдиқланди ва бажарила бошлади. Меҳнат ва дам олиш шароитини яхшилаш учун лозим бўлган, одамларнинг турмушини чиройли қилиш мумкин бўлган нарсаларнинг ҳаммаси шу бош планда белгилаб берилди. Аслини олганда бу план шаҳарнинг уч мингинчи йил бўсағасидаги қиёфаси қандай бўлишини белгилаб беради.

Миллион-миллион кишилар ўзларининг маиший шароитини яхшилаб олган ҳозирги пайтда қурилишнинг сифатига, квартираларнинг тузилиши ўнғай бўлишига, проспектларнинг, кварталларнинг, жамоат биноларининг ташқи кўринишига кўпроқ эътибор бериш имконияти туғилмоқда. Бизнинг меъморларимиз иморатларнинг бир қолипда бўлишига, архитектуравий ечимларнинг кўримсизлигига чек қўйишлари мумкин ва лозим.

Ниҳоят шаҳарнинг ички қиёфаси, агар таъбир жоиз бўлса, унинг руҳи қандай бўлиши ҳам биз учун аҳамияти кам масала эмас. Шаҳар қурилиши вазифаларини ҳал этишдагина эмас, балки шу билан бирга инсоний муносабатлар соҳасида ҳам москваликлар тақлид қилгудек юксак даражада ўрнак бўлишлари лозим. Намунали коммунистик шаҳар шундай шаҳарки, бунда маданиятли, юксак даражада онгли одамлар истиқомат қилади, у жамоат тартиби намунали бўлган шаҳардир. У одамлар бир-бирига ҳайриҳоҳ, бир-бирини ҳурматлайдиган ва бир-бирига оқибатли бўлган вазият ҳукмронлик қилувчи шаҳардир.

Москва ҳар доим буюк меҳнаткаш шаҳар бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Москваликлар, шу жумладан, Бауман ва Сокольники районларининг меҳнаткашлари илгаригидек умумхалқ мусобақасининг биринчи сафларида бормоқдалар. Шу муносабат билан мен Москва партия ташкилотининг, шаҳар ва район партия комитетларининг, меҳнаткашлар депутатлари Москва Совети ва район советларининг жуда катта иш қилаётганлигини уқтириб ўтишни истардим. Улар планларнинг бажарилишига эришибгина қолмай, шу билан бирга пойтахт меҳнаткашларининг кўпгина ажойиб ташаббусларини, кейинчалик бутун мамлакатга кенг ёйилган ташаббусларни пайқаб олиб ва ўз вақтида қўллаб-қувватлай олдилар.

Беш йилликнинг уч йили мобайнида москвада пландан ташқари бир миллиард 155 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ҳаммамизни, барча москваликларни пландан ташқари «пойтахт миллиарди» билан чин кўнгилдан қутлашга ва фидокорона меҳнатингизда сизларга янги, тағин ҳам катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган бошқа номзодлар каби мен ҳам коммунистлар билан партиясизлар блокининг вакилиман. Бу блок сиёсий ҳаётимизнинг муваққат омили эмас, балки доимий омилидир. Агар бунинг мағзини чақиб қарасак, оқибат натижада, бу блокда биз учун муқаддас бўлган принцип, яъни халқнинг иши, ташвиши ва истаклари — партиянинг иши, ташвиши ва истакларидир деган принцип мужассамлашганлигини кўрамиз.

Нутқимни тамомлар эканман, мени яна СССР Олий Советига депутатлигига номзод қилиб кўрсатган 2-автотрактор, электр аппарати заводи, Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Большевичка» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Октябрь революцияси орденли ва Биринчи даража Ватан уруши оденли ҳисоблаш — аналитик машиналар заводи, Москва темир йўли мотор-вагон депоси ишчиларига, инженер-техник ходимларига ва хизматчиларига, шунингдек Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли Бауман номли олий техника билим юрти профессорлари, ўқитувчилари, студентлари, аспирантларига яна бир марта миннатдорчилик изҳор қилишни истайман.

Ишончли вакил ўртоқ Анатолий Николаевич Афанасьевга, шунингдек ушбу учрашувда менинг номзодимни қувватлаб чиққан Валентин Николаевич Макеевга, Георгий Александрович Николаевга, Вера Степановна Гридневага, Николай Николаевич Селезневга ва Тамара Павловна Зайцевага самимий миннатдорчилик изҳор қилишга руҳсат бергайсиз.

Округимизнинг сайлов участкаларида ишлаётган агитаторлар ва ишончли вакиллардан бўлажак сайловни тайёрлашда актив қатнашганликлари учун самимий ташаккуримни қабул қилишларини сўрайман.

Менинг номзодимни қўллаб-қувватлаганликларини партия сиёсати қўллаб-қувватланаётганлигининг, унинг йўли маъқулланаётганлигининг ифодаси, деб биламан. Коммунизм ишининг янги ғалабалари учун ҳамма нарсани қилиш коммунист сифатида мен учун бош мақсаддир, олий бурчдир, бутун ҳаётимнинг маъносидир.

Юксак ишонч учун сизларга катта раҳмат, ўртоқлар!

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор бериб тингланди. Йиғилиш қатнашчилари нутқнинг якунловчи сўзларини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар. Ҳамма ўрнидан турадн. Залда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг ленинчи Марказий Комитети шарафига, коммунизм қураётган совет халқи шарафига табрик хитоблари янграйди).

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқини мамлакатимизда ва жаҳондаги бошқа кўпгина давлатларда миллион-миллион кишилар ғоят қизиқиб ва зўр эътибор билан тингладилар. Нутқ Бутуниттифоқ радиоси, Марказий телевидение ва «Интерведение», «Орбита» ҳамда «Восток» системалари орқали эшиттирилди ва кўрсатилди.

Сайловчиларнинг ўртоқ Л. И. Брежнев билан учрашуви партия билан халқнинг мустаҳкам бирлиги, пойтахт меҳнаткашлари партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлигини, москваликлар тўққизинчи беш йиллик планни, КПСС XXIV съезди қарорларини бажаришга интилаётганликларини кўрсатувчи ёрқин намойишга айланди.

(ТАСС).

ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ, ЮРТИМИЗ ОБОДЛИГИ ЙЎЛИДА

ОЛДИНГИ сайловдан буён ўтган даврда босиб ўтилган йўлимизга назар ташлайдиган бўлсак, бутун мамлакатимизда юз бергани сингари областимиз саноатида, қишлоқ хўжалигида, маданий-маиший соҳаларда катта ўзгаришлар бўлганлиги ғоят қувонарлидир. Бунга ишчилар, деҳқонлар ва барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати, ғайрат-шижоати, она-Ватанга бўлган чексиз муҳаббати туфайли эришилди.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Социалистик Республикалар Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаати меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат кўтаринкилигини янада ошириб юборди. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақа янада авж олиб кетди. Областимиз саноатчилари, қишлоқ хўжалик ходимлари эришаётган ютуқлар салмоғи кун сайин баракали ва мазмунли бўлмоқда.

Сайловдан — сайловгача бўлган даврни кўздан кечирадиган бўлсак, мислсиз юксалиш бўлаётганини кўрамиз. Ўтган тўрт йил ичида областдаги 189 та саноат корхонасининг 157 таси янги иқтисодий системага ўтди. Саноат маҳсулоти реализация қилиш плани 102,4 процент адо этилди. Пландан ташқари 382 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ишлаб чиқариш унумдорлиги 1970 йилга нисбатан 23,6 процентга ошди. Шу жумладан, маҳаллий саноат бошқармасига қарашли коллективлар пландан ташқари 3,3 миллион сўмлик кўп маҳсулотнинг реализация қилинишига эришдилар.

Қатор саноат корхоналарини реконструкция қилиш, замонавий техника билан жиҳозлаш, меҳнат унумдорлиги ўсганлиги олдинги сайлов билан бу галги сайлов ўртасидаги даврда қўлга киритилган ютуқларимиздир. Энергетика, машинасозлик, химия, металлни қайта ишлаш, пахта тозалаш саноати корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилишда ҳам, меҳнат унумдорлигини оширишда ҳам, маҳсулот сифатини яхшилашда ҳам муваффақиятларга эришиляпти. Сайловдан—сайловгача ўтган тўрт йил мобайнида область бўйича 81,1 минг дона трактор ва культиватор, бир миллион 332 минг тонна прокат, 52 миллиард 840 миллион киловатт-соат электр энергияси, 6 миллион 731 минг тонна минерал ўғит ва бошқа кўпгина саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди.

Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили ўтган беш ойи мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам, реализация қилиш ҳам мўлжалдагидан анча юқори бўлди.

Ўтган тўрт йил мобайнида бир қанча янги саноат корхоналари қурилиб ишга туширилди. Олмалиқда маиший эҳтиёжлар учун товарлар ишлаб чиқарадиган завод, Ангрен шаҳрида олтин саралаш фабрикаси ва бошқа ўнлаб янги завод ва фабрикалар, цехлар шулар жумласидандир.

Саноат корхоналарида, қишлоқларда ишлаб чиқариш планлари ва социалистик мажбуриятларнинг ошириб бажарилишида депутатлар, доимий комиссияларнинг аъзолари, маҳаллий совет ташкилотлари партия органлари билан биргаликда актив иш олиб бормоқдалар. Оммани ташаббус кўрсатиб ишлашга даъват этмоқдалар.

Сайловдан — сайловгача бўлган даврда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш сезиларли равишда ўсди. Қишлоқлар меҳнаткашларининг иш фаолияти юксалди. Колхоз ва совхозлар замонавий техника воситалари билан кўпроқ таъминланаётир. Кадрлар малакаси ошди, меҳнат унумдорлиги ўсди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш бўйича белгиланган топшириқлари ортиғи билан бажарилаётир. Шу йиллар ичида планда белгиланганидан 176 минг 400 тонна кўп пахта сотилди. 149,9 минг тонна каноп, ўн минг тонна шоли, 5 минг тонна картошка кўп етиштирилди. Давлатга пилла топшириш 1974 йилги плани шараф билан ошириб бажарилди. Пиллакорлар тўрт йил ичида давлатга пландагидан 630 тонна кўп «кумуш тола» сотдилар. Шунингдек гўшт, сут, тухум, жун тайёрлаш планлари йил сайин ошкриб адо этилаётир.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришнинг асосий омиллари — ҳосилдорликни ошириш, шу билан бирга янги ерларни ўзлаштириш вазифаларини муваффақиятли адо этиш муҳим ишдир. Сайловдан-сайловгача бўлган даврда 700 гектар янги ер ўзлаштирилиб, оборотга киритилди, 4220 гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Чорвачилик тез суръатлар билан ривожланмоқда. Бунда чорвачиликнинг саноат усулида ташкил этилаётганлиги муҳим роль ўйнамоқда. Калинин районидаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасида 40 минг парранда боқиладиган товуқхона ишга туширилди. Орджоникидзе районидаги «Химик» совхозида 26 минг ўрдакка мўлжалланган комплекс қуриб битказилди. Калинин, Қуйи Чирчиқ районларида балиқчиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётир.

Капитал қурилиш бўйича катта ишлар амалга оширилаяпти. Ўтган тўрт йил ичида капитал қурилишига 198 миллион 400 минг сўм маблағ ажратилган эди. Ҳақиқатда эса 206 миллион сўмдан зиёдроқ капитал қурилиш ишлари бажарилди. Бир миллион 360 минг квадрат метр турар-жой бинолари қурилди. Қишлоқ қурилишига алоҳида аҳамият берилмоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари сайловдан — сайловгача ўтган даврда 574 минг квадрат метр турар-жой биноларига эга бўлдилар, 28 минг 756 ўринли мактаб, 10 минг 145 ўринли мактабгача болалар муассасаси бинолари қурилиб фойдаланишга топширилди. 960 ўринли касалхона ишга туширилди.

КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга Мурожаатида таъкидланганидек, ўтган йилларда халқ фаровонлигини юксалтиришда катта муваффақиятларга эришилди. Аҳолининг турмуш даражаси анча яхшиланди, уларнинг ўз меҳнатларидан моддий манфаатдорликлари кескин оширилди. Халқ фаровонлигини тинмай яхшилаш партия иқтисодий сиёсатининг бош йўлидир.

Ўтган тўрт йил ичида область бўйича миллий даромад бир ярим баробарга ошди. Эндиликда ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 147 сўмни ташкил этмоқда. Олий ўқув юртларида таълим олаётган студентларнинг стипендияси 25 процент, техникум ва билим юртларида ўқиётганларнинг стипендияси 50 процент кўпайди.

Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш йил сайин яхшиланаётганлигини ўтган йилнинг ўзида икки мингга яқин маиший хизмат кўрсатиш корхоналари томонидан аҳолига 25 миллион 342 минг сўмлик хизмат кўрсатилганидан билиб олиш мумкин. Бу 1969 йилдагига нисбатан 10 миллион 948 минг сўмлик кўп хизмат кўрсатилди, демакдир.

КПСС Марказий Комитети «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва фан-техникани тараққий эттиришда кутубхоналарнинг ролини ошириш тўғрисида» қарор қабул қилди. Қарорда меҳнаткашлар депутатлари Советлари, ўлка, область ижроия комитетларига 1974—1980 йилларда давлатга қарашли оммавий кутубхоналарни марказлаштириш ва бунинг учун шаҳар ва район кутубхоналари негизида ягона шохобчаларни вужудга келтириш алоҳида таъкидланган. КПСС Марказий Комитетининг бу қарори область ижроия комитетида муҳокама қилинди ва қарорни ҳаётга татбиқ этиш бўйича тегишли тадбирлар белгиланди. Область бўйича 5 миллион 256 минг нусха китоб фондига эга бўлган 660 кутубхона ишлаб турипти. 462 клуб ва маданият саройлари, 552 та кино қурилмалари аҳолига маданий хизмат кўрсатмоқда.

СССР Олий Советига сайловлар куни арафасида турибмиз. Областимиз меҳнаткашлари давлатимиз олий органига ўз номзодларини кўрсатдилар. 16 июнь куни биз коммунистлар билан партиясизларнинг бузилмас блоки учун, совет кишиларининг янада фаровон ҳаёт кечириши, шаҳар ва қишлоқларимизнинг обод бўлиши, бепоён Ватанимизнинг равнақи учун овоз берамиз.

А. НАЗАРОВ,
меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетининг секретари.

⊙ ТОШКЕНТ шаҳрининг Киров районидаги 5/128 сайлов участкасида жойлашган агитпункт сайловга тайёргарлик мавсумида ҳамиша гавжум бўлди. Унда кўплаб қизиқарли суҳбатлар, кечалар уюштирилди. Бу тадбирларни ўтказишда сиз суратда кўриб турган С. Отажонова, З. Султонова, М. Маткаримова сингари агитаторлар катта ҳисса қўшишди. Улар эртанги шодиёнани ҳам уюшқоқлик билан ўтказиш ниятидалар. В. Сироткин фотоси.

РАҲМАТ, ДЕЙМАН

Замонамиздан айланай. Ҳаммаёқ тўкинчилик, бисёр. Фарзандларим тутган турмушни кўриб, кўзим қувнайди. Катта ўғлим Ғанижон колхозда бригадир, ундан кичкинаси звено бошлиғи бўлиб ишлайди. Ўртанчаси Тоҳиржон шоферликка, Зойиржон механизаторликка, Комилжон эса ўқитувчиликка ҳавас қўйишди. Қизларим Шарофат, Сабура, Ҳадичахонлар ҳам турли ҳунарларнинг эгалари бўлишган. Ҳаммасининг обрў-эътибори яхши. Яқинда фабрикада ишлаётган Ҳадичахонга мақтов қоғози беришибди. Қайта-қайта ўқитиб эшитдим. Бошим кўкка етди. Хўп файзли, кўркли даврлар келди дейман ўзимча. Бир вақтлари биз уйдан эшикка чиқмас эдик. Шўро ҳукумати тузилди-ю, ҳамманинг бошини баравар силади. Шулар қатори мен ҳам ёруғликка чиқдим. Кўплашиб колхоз қурдик, астойдил ишлаб, уни гуллатдик. Мана энди ҳур даврнинг мевасидан баҳрамандмиз.

Мактабда ўқитувчи бўлиб ишлаётган ўғлим Комилжон янгиликлардан бизни тез-тез хабардор қилиб туради.

Тинчлик, фаровонлик, осойишталик ва ҳамжиҳатликни таъминлаб қўйган бундай юрт ўғил-қизлари учун ҳамма қатори бажонудил овоз бераман. Одамларга бунчалик ширин турмушни ато этган партия, ҳукуматга раҳмат деймон.

Фароғат ОРИПОВА,
кекса сайловчи, Орджоникидзе районидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» колхози.

ҚУЁШЛИ ДИЁР

Баланд чўққиларда қуёш қўраси,
Олмос харсангларда мангу яхмалак,
Фарзандлар тоғларда — бургут жўраси,
Яқиндек пойига еттиқат фалак.
Мардлик манзилидир Дунё томи ҳам,
Олис самоларда инсон изи бор.
Қутб музликларига қўйилган қадам,
Қаерга бормасин бошланар баҳор.
Инсон жасоратин диёрим куйлар,
Инсон саодатин баҳорим куйлар,
Инсон меҳри билан ҳаёт мунаввар,
Инсон меҳри билан тупроқ бўлди зар.
Баланд чўққилардан кўз очган қуёш,
Бир олам жаннатни кўрар элимда.
Бахтлилар бахтига бўлиб у йўлдош,
Нурини нурларга ўрар элимда.
ГЭСлар қудратига мангу қўл бериб,
Гулгун чеҳраларда бўлган табассум,
Қадимий чўллардан энди гул териб,
Мард элим қуёшни дўст этган ҳар зум.

НАЗАРМАТ.

ЭРТАГА—МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИ КУНИ

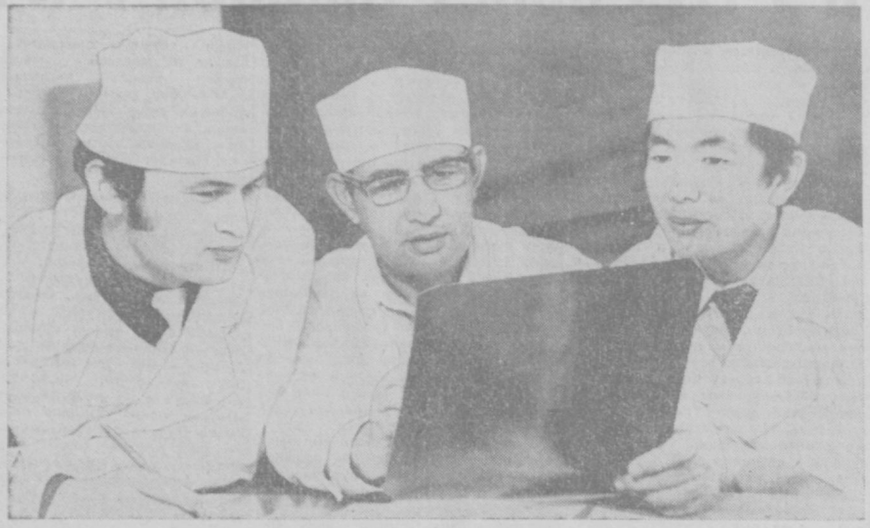

⊙ ОБЛАСТЬ бирлашган касалхонасининг урология бўлими ходимлари кишилар саломатлигини сақлаш борасида самарали меҳнат қилмоқдалар. Улар беморларни ўз вақтида қабул қилишга алоҳида эътибор берадилар. Суратда: (Ўнгдан чапга) ординатор врач Виталий Ли, юқори категорияли врач — бўлим мудири Файзулла Қамбаров ва ёш шифокор Миртоҳир Обидовлар бемор рентгенограммасини кўздан кечиришмоқда.

Ф. Абдурасулов фотоси.

САЛОМАТЛИК—ТУМАН БОЙЛИК

Медицина ходимлари куни тантаналари бу гал СССР Олий Советига сайловлар кунига тўғри келганлиги байрамимиз руҳига-руҳ қўшиб юборди.

Областимиз медицина ходимлари беш йилликнинг тўртинчи йилида КПССнинг XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, инсон саломатлигини сақлашдек улуғвор вазифани бажариш юзасидан қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Касалликларнинг олдини олиш, беморларни аниқ диагноз асосида даволаш даражасини яхшиламоқдалар. Аҳоли орасида шахсий ва умумий гигиена қоидаларини ташвиқ этиш, юқумли касалликлардан сақлаш тадбирларини кўрмоқдалар.

Область аҳолисига хизмат кўрсатаётган бирмунча шифохоналар қатори, аҳолини дори-дармонлар билан таъминлаш учун 87 дорихона, 400 дан ортиқ аптека пунктлари мавжуд. Бу соҳада ўз бурчини адо этаётган область фармацевт ходимлари республика байроғини олиб, мусобақа ғолиби эканликларини намойиш этдилар.

Медицина кадрлари билан таъминлаш областимизда сезиларли равишда яхши йўлга қўйилган десак бўлади. 1968 йилга нисбатан врачлар сони 807 га кўпайди. Ҳозирги кунда ҳаммаси бўлиб 2450 врач, 10164 ўрта медицина ходими ишлаб турибди. Ҳар 10 минг аҳолига 15.2 врач тўғри келади. Ўрта малакали медицина ходимлари ҳам шу давр ичида 2738 га кўпайди, яъни ҳар 10 минг кишига 55,2 шундай ходим тўғри келади.

Жойларда илмий-практик конференциялар уюштириш ва ўтказиш ишлари намунали йўлга қўйилган. Олимлар билан биргаликда Чирчиқ, Янгийўл шаҳарлари, Юқори Чирчиқ, Янгийўл районларида медицина фани ютуқларига бағишланган илмий-практик конференциялар ўтказилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, областимиз бўйича юқумли касалликлар олдини олиш ва уларга қарши кураш ишлари медицина ходимларининг ҳамма вақт диққат марказида турибди. Натижада бу соҳада талайгина ютуқларга эришилди. 1968 йилга нисбатан ўтган 1973 йилда терлама касаллиги 2,3 марта, бўғма 6 марта, кўкйўтал 2 марта, қизамиқ 100 марта камайди.

Фақатгина кейинги уч йил ичида ич терлама, қорин тифи касаллиги Янгийўл райони бўйича 6 марта, Янгийўл шаҳрида 3 марта, Калинин райони бўйича 5 марта ва Оржоникидзе райони бўйича 10 марта камайди.

Область аҳолисига хизмат кўрсатишда касалхоналар шифокорлари катта ғайрат кўрсатмоқдалар. 1968—1973 йил давомида 16 объект қурилиб битказилгани, 30 объект кенгайтирилганини мисол қилиб кўрсатиш кифоя. Натижада касалхоналардаги умумий жойларнинг сони 2505 тага кўпайтирилиб, 11850 тадан 14355 тага етди. Оққўрғон, Оҳангарон район марказларида ҳарбири 240 ўринли марказий касалхоналар битказилиб ишга туширилди. Ангрен, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларида, Бўстонлиқ, Оржоникидзе, Калинин, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл районларида ҳам даволаш-профилактика ва аптека иншоотлари қурилиши кенгайтирилмоқда.

Аҳоли саломатлигини сақлашда медицина ходимлари томонидан амалга оширилаётган кўпгина тадбирлар қаторида юксак санитария маданияти учун курашиш иши ҳам қулоч ёймоқда. Чиноз район санэпидстанциясининг бош врачи ўртоқ Ф. Ноғаев ташаббуси билан «Юқори санитария маданияти учун кўрашаётган оила» деган номни олишга дастлаб 50 оила сазовор бўлган эди. Ҳозир уларнинг сони кун сайин кўпайиб бормоқда. Бундай оилалар Оржоникидзе, Пискент, Ўрта Чирчиқ, Бекобод, Янгийўл, Калинин ва бошқа районларда кўплаб ҳисобланади. Хонадон, кўчалар, магазин ва умумий овқатланиш корхоналарининг санитария маданиятини ошириш тадбирлари амалга оширилмоқда. Бу ташаббус социалистик мусобақа асосида ташкил топган. Мусобақа илғорлари — Чиноз район Олмазор шифохонасининг бош врачи А. Тожиев, Калинин район Юнусобод касалхонасининг терапевти И. Ғоипназаров, Пискент район Қизил яримой жамияти комитетининг раиси С. Валихонов, область кўз касалликлари ва область бирлашган касалхона коллективлари, шунингдек Юқори Чирчиқ марказий район касалхонасининг бош врачи А. Анорбоева ва бошқа ўртоқлар бугун «Медицина ходимлари куни» байрамини ўз участкаларида намунали хизмат кўрсатиб, кутиб олмоқдалар.

Область медицина ходимлари жойларда даволаш-профилактика ишларини ривожлантириш, медицина хизмати сифатини яхшилаш, омма орасида медицина фан ютуқларини татбиқ қилиш, санитария-озодалик ишларини яхшилаш, шу билан бир қаторда аҳолининг санитария маданиятини юқори поғонага кўтариш ишларини социалистик мусобақа асосида ташкил этганлар.

Мамлакатимизнинг барча медицина ходимлари бугун ўзларининг халқ саломатлигини сақлашдаги эришган ютуқларини намойиш қиладилар ва келгуси ишларига режа тузадилар. Бизнинг область барча медицина ходимлари ҳам халқ шифокори деган номга яраша ҳормай-толмай ишлайдилар.

Б. ТОШБЕКОВ,
область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири, медицина фанлари кандидати.

ШИФОБАХШ ҚАЛБЛАР

Шифокор... Энг ҳурматли касб соҳиби. «Эл соғлиғи—юрт бойлиги» посбони. Унинг номи теран сўз шоирларимиз қўшиғида, мадҳида. Бутун халқ умиди, бемор учун ёруғ бир жаҳон шифокорларимиз соғлиқ бўстонини хушёрлик билан қўриқлаб туришибди.

Шаҳримиздаги 31-марказий поликлиникада ана шундай эл дардига малҳам бўлаётган, соғлиқ чаманзорини суюб авайлаётган оқ халат соҳибларининг катта бир отряди ҳиммат билан меҳнат қилмоқда. 38 малакали врач ва 21 ҳамшира ҳамма вақт эл хизматига ҳозир.

Киров райони территориясида истиқомат қилаётган 28 минг аҳоли, ўнлаб корхона ва ташкилотларда меҳнат қилаётган 20 минг чоғли ишчи-хизматчи, бир қатор ўқув юртларининг талабалари поликлиника хизматидан баҳраманд.

Поликлиника жойларда кўпдан-кўп ўз даволаш тармоқларига эга. Хозирги кунда шифохонага қарашли 13 даволаш пункти ишлаб турипти. Жумладан, «Юлдуз» тикувчилик фирмаси, «Ўртоқ» кондитер фабрикаси, машинасозлик Бош конструкторлик бюроси ва бошқа корхона ҳамда ташкилотларда йирик даволаш пунктлари жойлашган бўлиб, улар тажрибали врачлар, ишчан медицина ходимлари билан таъминланган.

«Юлдуз» фирмасида меҳнат қилаётган уч минг нафар ишчи-хизматчининг саломатлиги малакали врач Раҳим Шамсиев мудирлик қилаётган даволаш пункти шифокорлари назоратида. Алим Қорабоев поликлиникага қарашли даволаш пунктларидан бирига мудир. Мана йигирма йилдирки, у ишчи-хизматчилар саломатлиги йўлида сидқидилдан меҳнат қилмоқда. Бой билим ва тажриба эгаси Алим Қорабоев шу ўтган йиллар мобайнида сон-саноқсиз беморларни даволади ва уларни шарафли меҳнат постига, ўз қадрдон дастгоҳлари ёнига қайтарди. Ўз бурчини шараф билан адо этаётган шифокорнинг хайрли ишлари кишиларнинг доим тилида, дилида. Навицкая Ирина Владимировна ҳам поликлиниканинг даволаш пунктларида сидқидилдан меҳнат қилаётган 33 медицина ходимининг бири. У «Ўртоқ» кондитер фабрикаси даволаш пунктига бош-қош.

— Кўргазмали агитация ва санитария-пропаганда ишларини жонлантириш жуда яхши самаралар бераяпти,— дейди суҳбатда поликлиника бош врачи Ғани Мавлонов.— Шу ернинг ўзида юздан ортиқ стенд ва диаграммалар кўринарли ерларга осиб қўйилган. Завод ва фабрикаларда ҳам медицина борасида катта агитация ва пропаганда ишлари олиб борилаётганлиги туфайли жойларда касалликларга чалиниш ва ишлаб чиқаришдаги жароҳатланиш йилдан-йилга камайиб бормоқда. «Юлдуз» тикувчилик фирмасида 1972 йилда ишлаб чиқаришдаги жароҳатланиш 0,4 процентни ташкил этган бўлса, 1973 йилда бу кўрсаткич 0,2 процентгача камайди. «Ўртоқ» кондитер фабрикасида умумий касаллик бўйича беморлар сони 1972 йилдаги 103,7 процент ўрнига 81,6 процентни ташкил этди. «Сигнал» бирлашмасида эса, ярачақа касалликлари бор-йўғи бир процентнигина ташкил этди.

Поликлиника коллективининг яхши хизматлари, ибратли ишлари муносиб тақдирланиб келмоқда. 12 диплом ва фахрий ёрлиқ меҳри дарё шифокорларнинг олижаноб меҳнатига берилган юксак баҳодир. Булар—Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти, республика Медицина маорифи уйи, шаҳар ва район соғлиқни сақлаш бўлимлари ҳамда бошқа медицина ташкилотларининг тақдирномаларидир. Поликлиника коллективи медиклар кунига бағишлаб ҳар йили ўтказиладиган район медицина муассасаларининг санитария-агитация кўригида доим биринчи ўринни эгаллаб келади.

Яқинда поликлиникада марказий стерлизация лабораторияси ишга тушди. Бунинг афзал томони шундаки, ҳамма медицина асбоблари: шприцлар, кесувчи хирургия асбоблари ва бошқалар марказлашган тартибда тозаланади, қайнатилади ва фойдаланиш учун доим тахт қилиб қўйилади. Бу тартибот кишини турли касалликлар юқишидан муҳофаза этади. Бунинг устига, укол олгани келган бемор вақтини кетказиб, навбат кутиб ўтирмайди. Даволовчининг юмуши осонлашади.

Мана учинчи йилдирки, поликлиника ҳузурида «Саломатлик» халқ университети ишлаб турипти. Унда ишчилар, зиёлилар, студент-ёшлар ва уй бекалари икки йил мобайнида ўз табобат билимларини оширишади.

— «Саломатлик» университетини бултур 112 киши битириб чиқди. Уларга гувоҳномалар топширилди. Ҳозир университетда янги ўқув йили давом этяпти,-дейди университет декани, поликлиника бош врачининг ўринбосари А. И. Шертель.— Машғулотларга юздан ортиқ турли касб кишилари иштирок этмоқда. Қатъий план асосида уюштирилаётган лекцияларга поликлиника врачлари билан бир қаторда таниқли медик олимлар, пойтахтимиздаги медицина муасссаларининг кўзга кўринган мутахассислари жалб этилган. Машғулотлар вақтида илмий-оммабоп фильмлар ва кўргазмали қуроллардан кенг фойдаланилмоқда.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

⊙ ЮҚОРИ Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда 723-дорихона фойдаланишга топширилди. У замонавий ускуналар билан жиҳозланган. Суратда: дорихонанинг ички кўриниши. Дорихона мудири А. Аъзамов хизмат пайтида.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ УЧУН

ХЕЛЬСИНКИ, 13 июнь. (ТАСС). Хельсинкидаги «Вяртсиля» кемасозлик фирмасига қарашли корхонада «Судоимпорт» Бутуниттифоқ бирлашмасининг буюртмасига биноан қурилган «Ермак» музёрар кемасини фойдаланишга топширишга бағишланган тантанали маросим бўлди. Бу СССР Денгиз флоти министрлиги учун буюртирилган ва Арктика шароитларида ишлашга мўлжалланган учта музёрар кеманинг биринчисидир.

Кемани фойдаланишга топшириш тантанали маросимида Финляндия савдо ва саноат министри Я. М. Янссон, «Вяртсиля» фирмасининг раҳбарлари, кемасозлик корхонасининг ишчилари қатнашдилар. Маросимда совет томонидан СССР Денгиз флоти министри Т. Б. Гуженко, СССРнинг Финляндиядаги элчихонаси ва савдо ваколатхонасининг ходимлари ҳозир бўлишди.

ИШСИЗЛИК ТУГАТИЛАДИ

ДАККА, 13 июнь. (ТАСС). Бангладеш ҳукумати мамлакатда ишсизликни тугатишга кўп куч сарфламоқда. Ҳозирги вақтда Бангладеш Халқ Республикасида батамом ишсиз ёки тўлиқ бўлмаган иш ҳафтасига эга бўлган 7,8 миллиондан ортиқ киши бор.

Социал таъминот давлат министри Б. Н. Муршид хоним миллий ассамблеяда нутқ сўзлаб, миллий экономикани ривожлантириш биринчи беш йиллик планининг бажарилиши туфайли қўшимча равишда 4,1 миллион киши иш билан таъминланади, деди. Шулардан 3,1 миллион киши қишлоқ хўжалигида ва 1 миллион киши саноатда банд бўлади.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

ҚОБУЛ ,13 июнь. (ТАСС). Бу ерда «Союзгазэкспорт» Бутуниттифоқ бирлашмаси билан Афғонистон саноат ва кончилик министрлиги ўртасида 1974 йил мобайнида Совет Иттифоқига 2,8 миллиард куб метр табиий газ етказиб бериш ҳақида битим имзоланди.

Битимга мувофиқ Совет Иттифоқига етказиб бериладиган газ Шибарғандан газ қувури орқали юборилади. Газ қувурининг 660 метр узунликдаги Амударё устидаги осма участкаси Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган.

ДЕМОКРАТИК КУЧЛАРГА ДАЪВАТ

ДЕҲЛИ, 13 июнь. (ТАСС). Умумҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилоти Ҳиндистоннинг барча демократик кучларини «Жанубий Африкани озод қилиш куни»ни 26 июнда нишонлашга даъват этди. Ташкилот раҳбарлари бу ерда тарқатилган баёнотда шу куни бутун мамлакатда апартеидга қарши, демократик ҳуқуқ ва озодлик учун қатъий кураш олиб бораётган Жанубий Африка халқларини қўллаб-қувватлаб митинглар ва намойишлар ўтказишга даъват этди.

Р. НИКСОННИНГ МАРга ВИЗИТИ

ҚОҲИРА, 13 июнь. (ТАСС). Миср президенти А. Садат ва бу ерга расмий визит билан келган АҚШ президенти Р. Никсон Миср-Америка музокаралари бошланганлиги муносабати билан баёнот бердилар.

А. Садат АҚШ президентининг визити «Яқин Шарқ танглиги тинч, фахрли ва адолатли ҳал бўлиш сари силжиётган» бир пайтда ўтмоқда, деб айтди. Президент Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хавфсизлик кенгашининг Мисрда ҳам, Сурияда ҳам уруш ҳаракатлари майдонларида ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги қарорларининг рўёбга чиқарилиши «тўғри йўналишда қўйилган тўғри қадам» бўлади, деди. «Ўт очиш тўхтатилган мана шу беқарор вазиятни ушбу район нормал ҳаёт даврига қадам қўйиши учун адолатли ва мустаҳкам тинчлик билан алмаштириш мумкинми, йўқми, синов ана шундан иборат»,— деб сўзини давом эттирди у.

Миср Араб Республикаси билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар «кўп йиллар мобайнида кескинлиги ва ҳамжиҳатликнинг йўқлиги» билан характерланиб келганлигини кўрсатиб ўтгач, А. Садат АҚШ президентининг визити иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда муҳим қадам бўлади, деб ишонч билдирди.

АҚШ президенти бунга жавобан баёнотида ўзига Қоҳирада кўрсатилган қизғин қабулдан жуда хурсанд бўлганлигини таъкидлаб ўтди. У АҚШ билан Миср ўртасида ҳозир «янги муносабатлар»нинг негизлари яратилаётганлигини айтгач, ҳар иккала мамлакат халқлари ҳаддан ташқари узоқ вақт мобайнида «бир-бирларини тушунмаганликларига ва бир-бирлари билан ҳамкорлик қилмаганликларига» иқрор бўлди.

Пировардида АҚШ президенти Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш зарурлигини таъкидлаб ўтди.

Мамлакатда 50 йилга яқин фашистик диктатура ҳукмронлик қилди. Озодлик, тенглик, эркинлик тушунчалари оёқ ости бўлди, матбуотга цензуранинг ўта кучайтирилиши, меҳнаткашлар турмуш даражасининг ниҳоятда пастлиги, мустамлакачилик урушлари — Салазар режимининг «мева»си бўлди, мамлакатни хонавайрон қилди.

Бугун Лиссабон, Порту, Фару ва бошқа шаҳарларда яратувчилик меҳнати авж олмоқда.

Суратда: Вақтли ҳукумат жойлашган Сан-Бенто саройи олдида.

В. Поляковский фотоси. (ТАСС).

Спорт

⊙ Германия Федератив Республикасининг Франкфурт шаҳрида футбол бўйича жаҳон чемпионати байроғи кўтарилди. Чемпионатнинг биринчи кунида уч марта жаҳон чемпиони Бразилия ва Югославия терма командалари учрашишди. Матч давомида югославиялик футболчиларнинг устунлиги сезилиб турди. Улар чемпионлар дарвозаси олдида неча бор ҳавфли вазиятлар туғдирдилар. Лекин ҳимоячилар ва дарвозабоннинг маҳорати туфайли ўйин 0:0 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

⊙ Таллинда велотрек бўйича халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Мусобақада тошкентлик спартакчи Александр Матвеев энг яхши кўрсаткичга эришиб, ғолибликни қўлга киритди ва халқаро классдаги спорт мастери нормативини бажарди.

⊙ Эстониянинг Пярну шаҳрида машҳур боксчи Роман Куура хотирасига бағишлаб ўтказилган Бутуниттифоқ турнирида ўзбекистонлик боксчилар ҳам иштирок этдилар. Мусобақаларда актив қатнашган тошкентлик спартакчилар И. Муллаев, А. Ли, динамочи И. Абдулқаюмов каби олти ёш боксчи ўз вазн тоифасида биринчи ўринни эгаллади. И. Абдулқаюмов СССР спорт мастери нормативини бажарди.

⊙ «А» класси биринчи лигасида қатнашаётган баскетбол командалари мамлакат биринчилиги учун ўзаро курашни давом эттирмоқдалар. ТошДУнинг «Университет» командаси Свердловск шаҳрининг «Уралмаш» командаси билан учрашиб, 85:65 ҳисобида ғалаба қозонди. Кеча командалар яна учрашдилар.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Экран куйлари. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 —Гимнастика. 11.25 — Мультфильмлар. 11.55 — Ота-оналар сизлар учун. 12.25 — Музикали программа. 12.55 — Спорт кўрсатуви. 13.25 — «Каштаналар». 13.55 — Телефильм. 14.35 — П. И. Чайковский номли V халқаро конкурсида. 15.25 — Эртага — медицина ходимлари куни. 15.55 — Концерт. 16.25 — Цирк майдонида. 17.20—ТОШКЕНТ. 17.25 — «ДО-РЕ-МИ-ФА-СОЛЬ». 18.15 — «Ахборот». 18.30 — **Оламга саёҳат.** 19.30 — «Ахборот». 19.50 — **Эртага — СССР Олий Советига сайловлар куни.** 21.00 — МОСКВА. **Футбол:** «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ДИНАМО» (Москва). 22.45 — «Вақт». 23.15 — **Балли, қизлар. ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.20 — МОСКВА. 18.10 — **Ҳайвонот оламида.** 19.10 — **Василий Тёркин** (фильм-спектакль). 21.00 — ТОШКЕНТ. «Замондас» программаси. 21.40 — **Инқилоб чавандозлари.** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.20 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Кумуш кўл хазинаси — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сен билан ва сенсиз — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ғирт ёлғончи — «КЎКЧА», «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Шляпангни олиб, бўса ол! — «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИНИНГ
«ЯШИЛ ТЕАТРИ»ДА
15—16 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА
Тожикистон артистлари ижросида

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Тожикистон ССР халқ артисти
ШОИСТА МУЛЛАЖОНОВА;
Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ЖУРАБЕК МУРОДОВ, ГАВҲАР МИРЖУМАЕВА;
Солистлар: Қиёмиддин ХАЙРИДДИНОВ, Турғуной ҲАЙДАРОВА, Амалбегим АБДАЛБЕКОВА.
ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ
Музика раҳбари — Акбар АБДУЛЛАЕВ.
Программани — Абдуллабек МУРОДОВ олиб боради.
Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома
БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Р—10580. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634. А—2517.